



ภาพพระราชมารดา



วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๗ ISSN 1685-8234



บรรณานุกรม

คำขวัญพระราชทานในวันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๗ “รักเรียน รู้งาน ถนอมบ้านเมือง ไทย ร่วมใจสามัคคี คือ ลูกที่ดีของแม่”

นับเป็นความภาคภูมิใจและความโชคดีสำหรับคนไทยทั่วประเทศ ที่มีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประมุขแห่ง “แม่แห่งแผ่นดิน” เพราะมีได้ทรงเป็นพระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเท่านั้น ยังทรงเอื้อประโยชน์ อำนวยความสุขแก่ประชาราษฎร์ด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการปาร์กซ์น้ำ โครงการเกษตรที่สูง และโครงการศิลปาชีพ รวมทั้งพระราชกรณียกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ สะท้อนให้เห็นถึงพระราชปณิธานอันแน่วแน่และทรงคุณค่า ผลของโครงการทุกโครงการที่ทรงปฏิบัติล้วนเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน เป็นที่กล่าวขานและชื่นชมไปทั่วโลก สมกับที่พระองค์ได้รับการยกย่องให้เป็น “พระมิ่งแก้ว คู่พระบารมี” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยแท้จริง วารสารฉบับนี้จึงขอแนะนำพระราชกรณียกิจบางส่วนบางตอนมานำเสนอ และนำเรื่องเล่าในความทรงจำของบุคคลที่มีโอกาสติดตามเสด็จและถวายงานอย่างใกล้ชิด ตลอดจนประชาชนคนธรรมดามาแล้วเรื่องราวที่อาจไม่เคยรู้มาก่อน อาทิ

ท่านอภิญาโณภิกขุ จากวัดพระราม ๘ กาญจนภิเษก เล่าให้ฟังถึงสิ่งที่ยิ่งใหญ่แม้แต่เด็กเล็ก ๆ ก็สามารถภาคภูมิใจที่ได้ร่วมมอบของขวัญแด่มาราชินีของพวกเขาได้ **ดร.จรัลธาดา กรรณสูต** เล่าถึงความทุกข์สุขของประชาชนนั้นอยู่ในพระทัยตลอดเวลา **พลเอก ฉัตร บุญทับ** เล่าถึงชีวิตใหม่ในชายแดนภาคใต้...แล้วจะทราบว่าที่ไหนที่สามารถสร้างชีวิตใหม่ได้...หรือแม้แต่ในต่างแดน แดนไกล ก็ยังมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับงานของในหลวง และที่พิเศษสุด... น้อง ๆ จากโครงการค่ายเยาวชนของสำนักงาน กปร. ยัง “**สีแดงแต้ม วาดขีดเขียนกลอน**” จะลึกซึ้งกินใจ หรือบอกเล่าอะไรจากหัวใจ ติดตามได้ในวารสารฉบับนี้

แล้วจะรู้สึกว้าว...**เพราะทรงเป็นพระราชินีของแผ่นดิน**

ขอขอบคุณ คุณหญิงสร้อยระย้า เรื่องพิเศษ กองศิลปาชีพ ซึ่งได้รับมอบหมายจากท่านผู้หญิงจรัลจิตต์ ทีชะระ ให้เป็นผู้ประสานงานในการเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ให้ วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นำลงเป็นหน้าปกฉบับเฉลิมพระเกียรติ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ แก่สำนักงาน กปร.



สิบสองอัฐมมาส่น้อม
แทบบาทด้วยดวงใจ
เฉลิมพระชนม์พรรษาใน
ราชินีด้วยใจน้อม

แปดสิบสองพระวรวงษา
ทรงรักษ์พนาไพร

๕ ทรงพระกรรณา
ศิลปาชีพทรงสืบสาน

พระราชดำริฟาร์มตัวอย่าง
เลี้ยงชีพอย่างมั่นคง

อุทิศพระวรกาย
เสด็จคู่อยู่ข้างเคียง

สิบสองสิงหาคม
ด้วยภักดีด้วยศรัทธา

ททัยไทย
ภักดีพร้อม
สมเด็จฯ

เทิดไท้เหนือเศียร...

พระแม่ฟ้าของปวงไทย

ปารมย์เย็นเป็นต้นธาร

เกื้อประชาสร้างเสริมงาน

สรรค์ศิลป์ไทยให้ยืนยง

สนองงานพระราชประสงค์

อุดมสุขด้วยพอเพียง

เหนือยยากได้ไม่เคยเลี้ยง

จอมกษัตริย์นักพัฒนา

น้อมประนมมนบูชา

ต่อแม่ฟ้าบรมราชินี

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.
(นายภักทพงษ์ เทียนศรี ประพันธ์)



๔

พระราชกรณียกิจ



๑๕

บทความพิเศษ

- ตามรอยพระบุคคลบาทมหาราชฯ ปฐมล้านกล้าพันธุ์ไม้ถวายราชินี



๑๗

ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา

- พระราชินีของแผ่นดิน



๓๑

ในความทรงจำ

- "ทุกข์สุขของประชาชนในพระหทัยตลอดเวลา"



แนะนำโครงการ

๔๑

- ชีวิตใหม่ ในฟาร์มตัวอย่างชายแดนภาคใต้
- โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานตามพระราชดำริฯ



ประชาชนน้ำใส

- พระแม่แห่งผืนป่า ปกป้อง คุ่มครองแผ่นดินไทย

๕๑



เล่าสู่กันฟัง

- พระเคียงช้าง คู่บุญบารมี

๖๐



ความเคลื่อนไหว

๖๔



พระราชกรณียกิจ



สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกไม้พระราชากรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโครงการต่างๆ ดังนี้

๑. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ โดยมี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายประสิทธิ์ ไอสถานนท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายบุญสนอง สุชาติพงศ์ วิศวกรใหญ่ฯ ด้านวางแผนและโครงการ กรมชลประทาน พร้อมด้วยข้าราชการ ฝ้าฯ รับเสด็จ ในการนี้ทอดพระเนตรนิทรรศการ และภายในโรงงาน หีบน้ำมันปาล์ม

ต่อมา ได้เสด็จฯ ไปยังโรงสีข้าวพระราชทาน สหกรณ์นิคมปากน้ำ พื้นที่โครงการปลูกข้าวเพื่อบริโภค ในเขตนิคมสหกรณ์อ่าวลึกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ ทรงทอดพระเนตรโรงสี และทรงเยี่ยมสมาชิกสหกรณ์โรงสีและราษฎร

ได้เสด็จฯ ไปยังแปลงนานายเสน่ห์ เจียมบุตร สมาชิก สหกรณ์นิคมปากน้ำ จำกัด ทรงติดตามความก้าวหน้า ของการปลูกข้าวในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ทรงโยนกล้า ในแปลงนา และทรงเยี่ยมราษฎร

๒. โครงการศึกษาวิจัยการปลูกไม้เสม็ด และการนำ ไม้เสม็ดมาใช้ประโยชน์แบบครบวงจร ตำบลเกาะเกิด อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายอภิรักษ์ ซื่อธัญวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษฏ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. นายธีรภัทร์ ประยูรสิทธิ์ อธิบดีกรมป่าไม้ นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ อธิบดีกรมชลประทาน และ นายธัญญา เนติธรรมกุล รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พร้อมด้วยข้าราชการ ฝ้าฯ รับเสด็จ ในการนี้ ทรงฟังคำกราบบังคมทูลถวายรายงานจาก



หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบนิเวศของป่าพรุควนเคร็ง แผนป้องกันไฟป่าในป่าพรุควนเคร็ง สภาพการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ป่าเสม็ด การดำเนินการก่อสร้างคันกันน้ำและอาคารประกอบในการป้องกันไฟไหม้ป่าพรุ แผนการดำเนินงานของโครงการฯ แผนการสร้างสำนักงานและโรงงานแปรรูปไม้ ทอดพระเนตรพื้นที่โครงการทรงปล่อยปลาตุ๊กลาพันธ์ ทรงปลูกต้นตาลโตเนด และทรงเยี่ยมราษฎร

ในการนี้ พระราชทานพระราชดำริ ความโดยสรุป ดังนี้

- พระราชดำริเกี่ยวกับป่าพรุควนเคร็ง
 - ให้ดำเนินการขุดแพรงเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่และป้องกันไฟป่า
 - พระราชดำริเกี่ยวกับครูป่าไม้
 - ให้ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่ โดยเน้นให้เห็นถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าพรุ
 - ให้เพิ่มเติมในเอกสารครูป่าไม้ที่สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕ ได้ถวาย โดยเน้นเสริมความรู้ทักษะ เพิ่มเติมบทบาท - ตอบในเอกสาร
 - ให้ศึกษาแลกเปลี่ยน ตัวอย่างพรุโต๊ะแดง (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ) และตัวอย่างของอ่างเก็บ (โครงการอ่างเก็บ จังหวัดจันทบุรี)
 - พระราชดำริเกี่ยวกับการปลูกและใช้ประโยชน์ไม้เสม็ด



- ให้กรมป่าไม้ และสถาบันการศึกษาร่วมบูรณาการดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัยการปลูกและใช้ประโยชน์ไม้เสม็ดครบวงจร โดยมีมูลนิธิชัยพัฒนาเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการปฏิบัติ และให้กรมป่าไม้ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนาปลูกต้นไม้ให้เต็มพื้นที่ที่มีมูลนิธิฯ ได้รับอนุญาต โดยใช้พันธุ์ไม้หลากหลายชนิด
- พระราชดำริเกี่ยวกับการทำการเกษตร
 - ให้เพิ่มพื้นที่ปลูกพืชอาหาร เช่น ข้าวทดแทนพืชพลังงาน
 - ให้ลดความถี่ในการปลูกข้าวนาปรัง
 - ให้หาวิธีจัดสรรน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร
- พระราชดำริเกี่ยวกับศาลหลวงต้นไทร
 - ชื่นชมภูมิทัศน์บริเวณศาลหลวงต้นไทร และความสมบูรณ์ของต้นไม้
 - พื้นที่ศาลหลวงต้นไทรน่าจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อการบำรุงรักษาที่ดี

วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโครงการต่าง ๆ ดังนี้

๑. พื้นที่ส่งเสริมการผลิตข้าว บ้านอ่าวเคียน ตำบลชะเมา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี นายชวลิต ชูขจร ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขานุการ กปร. นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายไอพาร์ พิทักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นายทฤษฎี ชาวสวนเจริญ อธิบดีกรมปศุสัตว์ นายชาญพิทยา ฉิมพาลี อธิบดีกรมการข้าว พร้อมด้วยข้าราชการ ฝ้าฯ รับเสด็จ



ในการนี้ทรงรับฟังคำกราบบังคมทูลรายงานเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวในโครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทอดพระเนตร การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการชลประทาน ด้านการ ปรับปรุงบำรุงดิน ด้านการส่งเสริมพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และการวิจัยทดลองหาพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ ด้านการ ส่งเสริมการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ด้านการส่งเสริมปศุสัตว์ ด้านการส่งเสริมการรวมกลุ่ม เครือข่ายการแปรรูปบรรจุภัณฑ์ และการตลาด ด้านการ ทำบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ บัญชีธุรกิจ

๒. เสด็จฯ ไปหน้าอาคารโรงสีข้าวชุมชน ทรงกด ปุ่มเปิดแพรคลุมป้ายโรงสีข้าวชุมชน ทอดพระเนตรการ ดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร และเครือข่ายการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตข้าวอินทรีย์บ้านอ่าวเคียน และการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ปราดเปรื่องด้านข้าว (Smart Farmer) และทรงเยี่ยมราษฎร

จากนั้น เสด็จฯ ไปพื้นที่นา ทรงโยนกล้าข้าวพันธุ์ กข. ๕๕ ในแปลงนา และเสด็จเข้าอุโมงค์ฝัก ทรงตัดฟักหางม้า และน้ำเต้าญี่ปุ่นพระราชทานแก่ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน บ้านอ่าวเคียน

ในการนี้ **พระราชทานพระราชดำริ ความโดยสรุป ดังนี้**

- ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการ ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาโรงสีข้าวชุมชน ป่าระกำ อําเภopakพนัง

- ให้กรมชลประทาน สำนักงาน กปร. พิจารณา ก่อสร้างระบบกระจายน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ ส่งเสริมการผลิตข้าว บ้านอ่าวเคียน ตำบลชะเมา ซึ่ง ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

- ให้สนับสนุนการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ในการเกษตร

- อยากให้ปรับปรุงปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ไม่อยากให้มีปุ๋ยเคมี

- ให้ประสานกับทางเทศบาลตำบลชะเมาเพื่อ ช่วยเหลือเด็กพิการ

- ให้ดูแลระบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรใน พื้นที่นี้ให้เพียงพอตลอดฤดูกาล

- ให้สอนบัญชีแก่นักเรียน ให้เด็กทำจนเป็นนิสัย ให้อยู่ในสมองเด็ก

๓. เสด็จฯ ไปยังพื้นที่นาทุ่ง นาข้าว บริเวณสวน จากจันทรงษิ ตำบลขนานนาก อําเภopakพนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขธิการ



กปร. นายวีรวัฒน์ อังศุพานิชย์ ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการ และประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ พร้อมด้วยข้าราชการ ใฝ่ฯ รับเสด็จ ในการนี้ทรงฟังคำกราบบังคมทูลรายงานภาพรวมผล การดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ การแก้ ปัญหาผลกระทบจากโครงการที่ทำให้พื้นที่น้ำกร่อยหายไป และกระบวนการที่ทำให้เกิดปฏิญญาขนานนาก อันเป็น ข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วม ทอดพระเนตรการดำเนินงานส่งเสริมการประกอบอาชีพ และคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชน การฟื้นฟูนาทุ่งร้าง เป็นสวนจาก งานวิจัยเกี่ยวกับต้นจาก การแก้ปัญหา คุณภาพชีวิตในด้านคุณภาพน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ทอดพระเนตรการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทำนาข้าว พื้นเมือง กลุ่มอาชีพเพาะเลี้ยงกุ้งในบ่อดิน กลุ่มอาชีพ ประมงพื้นบ้านตามลำน้ำและชายฝั่ง ทอดพระเนตร การสาธิตและจำลองวิถีชีวิตชุมชนไร่จาก บ้านจำลอง จัดแสดงการใช้ประโยชน์จากต้นจาก และโรงเตาเคี่ยวน้ำตาลจาก ทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน และราษฎร

ในการนี้ **พระราชทานพระราชดำริ ความโดยสรุปว่า ควรอนุรักษ์พื้นที่นาข้าว ป่าจากที่ตำบลขนานนากไว้ คู่ลุ่มน้ำปากพนังต่อไป** 🌿



สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก (โครงการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า)

วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานในพิธีดำเนินา ณ แปลงสาธิตการเกษตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก โดยมีนายสมเฑาะ์ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์เลขาธิการ กปร. พลโท พอพล มณีรินทร์ ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ดร.ทวี นริศศิริกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พร้อมทั้งหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นักเรียนนายร้อย และเกษตรกรในจังหวัดนครนายก ร่วมรับเสด็จ

เมื่อเสด็จฯ มาถึงได้ทอดพระเนตรนิทรรศการและทรงรับฟังผลการดำเนินงานแปลงสาธิตการเกษตร ต่อจากนั้นได้พระราชทานพระราชวโรกาสให้เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา เปิดตัวอธิบดีกรมการข้าวทูลเกล้าฯ ถวายพันธุ์กล้าข้าวหอมปทุมธานี ๑ ในกระบะพันธุ์กล้าข้าวที่จะทรงใช้กับรดดำเนินาพระที่นั่ง ซึ่งพันธุ์ข้าวหอมปทุมธานี ๑ เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง มีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐๔ - ๑๒๖ วัน เมื่อสุกจะมีกลิ่นหอมอ่อนและเหนียวนุ่ม พร้อมทั้งเปิดตัวหัวหน้าส่วนราชการ ประกอบด้วย เลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมประมง และอธิบดีกรมปศุสัตว์ รับพระราชทานพันธุ์กล้าข้าว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงรดดำเนินาพระที่นั่ง ซึ่งบริษัทสยามคูโบต้า คอร์ปอเรชั่น จำกัด น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวาย ทรงปล่อยพันธุ์กบนา จำนวน ๑,๕๐๐ ตัว กรมประมงน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวาย ทรงปล่อยพ่อแม่พันธุ์เปิดเทศกบินทร์บุรี จำนวน ๑๐ ตัว กรมปศุสัตว์น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวาย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่บุคลากรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และเกษตรกรต่อไป แล้วจึงทรงเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชบนคันนา คือ ข้าวโพดหวานพันธุ์ชูฟ้าสตาร์ ก่อนเสด็จพระราชดำเนินกลับ





สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดสระบุรี
จังหวัดสระบุรี

วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดสระบุรี โดยมี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายภักตพงศ์ ทวีพัฒน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี นายโกวิทชัย เฟ่งวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายบุญสนอง สุชาติพงศ์ วิศวกรใหญ่ฯ ด้านวางแผนและโครงการ กรมชลประทาน พร้อมด้วยข้าราชการ คณะบุคคล และประชาชนเฝ้าฯ รับเสด็จ



ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดสระบุรี เริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๔ โดยทำการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไร่เพื่อพระราชทานแก่ราษฎรที่ประสบปัญหาภัยพิบัติ เช่น ถั่วเขียว มะละกอ บวบ มะเขือ กระเจี๊ยบเขียว พริก เป็นต้น โดยสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ผักได้จำนวน ๑๙ ชนิด บรรจุของพระราชทานได้ ๙๖๘,๖๖๒ ซอง เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ พันธุ์ ปทุมธานี ๑ ผลิตได้ ๙๑๖ ตัน เพื่อพระราชทานจำนวน ๒๕ ตัน และจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์จำนวน ๑๓๐ ตัน นอกจากนี้สามารถผลิตผักสดเพื่อจำหน่ายได้จำนวน ๑,๕๙๒ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ๑๙๕,๕๕๘ บาท ในการนี้ได้ทอดพระเนตรพื้นที่โดยรอบพร้อมทรงรับฟังการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในพื้นที่โครงการ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการที่ดำเนินการร่วมกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ



- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ศึกษาเรื่องการทดสอบสายพันธุ์ ถั่วเขียวทนน้ำ รวมถึงการพัฒนาสายพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์มะละกอ ตลอดจน การพัฒนาและผลิตเมล็ดพันธุ์ฟักทอง

- มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศึกษา เรื่องการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของ ดินในเขตศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์ เพ็ญศิริ และโครงการศึกษาประสิทธิภาพ ของจุลินทรีย์ดินที่เป็นประโยชน์ต่อการ ปลูกปล่อยางตาอาหารและเพิ่มสมดุล ความสมบูรณ์ของดิน



ในโอกาสนี้ โครงการชลประทาน สระบุรี ได้ถวายรายงานเรื่องการเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบส่งน้ำฝั่งขวาของอ่าง เก็บน้ำห้วยหินขาว โดยการพัฒนาสระน้ำ แห่งที่ ๑ ภายในพื้นที่ศูนย์ให้สามารถกักเก็บน้ำได้ปริมาณมากขึ้น เพื่อ ยกระดับน้ำให้สูงขึ้นและสามารถเข้าสู่ระบบส่งน้ำฝั่งขวาของอ่างเก็บน้ำ ห้วยหินขาวได้ จากนั้นทรงมีพระราชปฏิสันถารกับเกษตรกรของศูนย์ฯ และ เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรที่เฝ้าฯ รับเสด็จ





สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดนครพนม

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปยังโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหาดทรายเพ ตำบลหนองเทา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. นายอดิศักดิ์ เทพอาสน์ ผู้ว่าราชการจังหวัด นครพนม พล.ต.ท.อรรถชัย เกิดมงคล ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พล.ท. ชาญชัย ภู่ทอง แม่ทัพภาค ๒ นายชูชาติ ฉุยกลม ที่ปรึกษาโครงการตามพระราชดำริ สำนักพระราชวัง เลขาธิการ ข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่นและประชาชน ฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ได้พระราชทานพันธุ์ไม้ผลและเมล็ดพันธุ์ผัก แก่ผู้แทนชาวบ้าน พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมห้องสมุด การสาธิตการเรียนการสอน ห้องหลักสูตรสมเด็จพระเจ้าห้องเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน



และห้องเรียนเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียน ทอดพระเนตรการประกอบเลี้ยงอาหาร กลางวันโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน และทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน โดยมีผู้แทนเหล่ากาชาดจังหวัดนครพนม ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฝ้าฯ ถวายรายงาน หลังจากนั้นได้ทรงเยี่ยม ราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ ทั้งนี้ โรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหาดทรายเพ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนน้อยทำให้ การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี มีการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง



จากนั้น ได้เสด็จฯ ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวน ชายแดนบ้านปากห้วยม่วง อำเภอบ้านแพง จังหวัด นครพนม ในการนี้ได้พระราชทานสิ่งของแก่ผู้อำนวยการ โรงเรียน ผู้แทนนักเรียนชาย-หญิง พระราชทานพันธุ์ไม้ผล และเมล็ดพันธุ์ผักแก่ผู้แทนชาวบ้าน พร้อมกับติดตามความ ก้าวหน้าในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ห้องเรียนวิชา คอมพิวเตอร์ กิจกรรมห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องสาธิต การเรียนการสอนชั้นปฐมวัย กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์ พระราชทาน และเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

นายชูชาติ จุยกมล ที่ปรึกษาโครงการตามพระราชดำริ สำนักราชเลขาธิการ กราบบังคมทูลว่า “ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจ ตระเวนชายแดนบ้านปากห้วยม่วง เป็นหนึ่งใน ๑๙ แห่ง ของโรงเรียนในเครือพระราชนาฏเคราะห์ที่พระราชทาน พระราชดำริให้กรมชลประทานตรวจสอบสภาพแหล่งน้ำ เพื่อจัดหาน้ำเพิ่มเติม ซึ่งกรมชลประทานกำลังเร่งดำเนิน การอยู่” ในการนี้พระราชทานพระราชดำริ

“..ให้กรมชลประทานขุดสระน้ำและตั้งสถานี สูบน้ำขนาดเล็กเพื่อนำน้ำมาใช้ในโครงการเกษตร เพื่ออาหารกลางวัน และกิจกรรมอื่นๆ ภายในศูนย์ การเรียนฯ..” 🌱





สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดเลย

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโครงการต่าง ๆ ดังนี้

๑. เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โรงเรียนตำราวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยเป่า อำเภอปากชม จังหวัดเลย โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขานุการ กปร. นายชูชาติ ดุษฎีกลม ที่ปรึกษาโครงการตามพระราชดำริ สำนักพระราชวัง นายบุญสนอง สุชาติพงศ์ วิศวกรใหญ่ฯ กรมชลประทาน นายชัชชัย ภูวิชัยสัมฤทธิ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ สำนักงาน กปร. พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. เฝ้าฯ รับเสด็จ ทอดพระเนตรการดำเนินงานของโรงเรียน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน การดำเนินกิจกรรมร้านสหกรณ์ ห้องเรียนชั้นปฐมวัย ห้องสมุดและห้องเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ สวนสมุนไพรเฉลิมพระเกียรติ นิทรรศการโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดเลย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดหนองบัวลำภู และทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน



๒. โรงเรียนตำราวจตระเวนชายแดนบ้านหนองแคน อำเภอนาดัง จังหวัดเลย ทอดพระเนตรการดำเนินงานของโรงเรียน การสาธิตการเรียนการสอนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง วิชาสามัญ การประกอบเลี้ยง ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารและการถนอมอาหาร กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การจัดกิจกรรมเสริมทักษะเด็กเล็ก และทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน



วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโครงการต่าง ๆ ดังนี้

๑. โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ตามพระราชดำริ ไร่ลองเลย อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ในการนี้ทรงรับทราบการถวายรายงานของเลขาธิการ กปร. เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ตำบลเหล่ากอหกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมนี้ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ที่มีแนวทางขยายผลไปสู่ชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอนาแห้ว สรุปความได้ดังนี้

- ไม้ยืนต้นที่เป็นไม้ป่า ควรจะพิจารณาคัดเลือกให้ความสำคัญกับชนิดพันธุ์ไม้ที่เป็นไม้ถิ่นเดิมในพื้นที่ด้วย เพราะไม้พื้นถิ่นบางชนิดคนปลูกมักจะมองข้าม ไม่เห็นความมีคุณค่า และไม่ให้ความสำคัญในการนำไปปลูกเพื่อการอนุรักษ์ ไม้พื้นถิ่นดั้งเดิมไว้

- การปลูกแมคคาเดเมีย เป็นพืชที่โครงการหลวงได้ส่งเสริมให้มีการปลูกมานานแล้ว และให้นำผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มผู้แปรรูปแมคคาเดเมียของอำเภอนาแห้ว ไปจำหน่ายที่ร้านกาแฟได้

- มะขามป้อมสามารถนำไปแปรรูปได้หลากหลาย เป็นน้ำสมุนไพรมีประโยชน์ดี สำหรับมะขามป้อมก็มีอยู่หลายสายพันธุ์ มีพันธุ์พื้นเมือง และสำหรับพันธุ์ที่มาจากประเทศอินเดียลูกก็จะใหญ่

- การปลูกสตอร์เบอร์รี่ เป็นพืชที่ปลูกค่อนข้างยาก ต้องดูแลรักษา เอาใจใส่เป็นอย่างดี คุณภาพของผลผลิตก็ต้องให้ออกมาดีถึงจะจำหน่ายได้ราคาสูง ซึ่งถ้าจะให้ดีก็ควรจะปลูกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว มาดู มากิน มาชิม ที่แปลงปลูกสตอร์เบอร์รี่ ก็จะทำให้เป็นการขาย การท่องเที่ยวได้ด้วย



นอกจากนี้ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ได้ร่วมตามเสด็จ และให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ให้สำนักงาน กปร. กรมป่าไม้ กรมการปกครอง และ กอ.รมน. ไปปรึกษาหารือกัน เพื่อนำหลักการสร้างป่าสร้างรายได้ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปดำเนินการขยายผลความร่วมมือต่อไป

๒. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านนาปอ อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการดำเนินงานของโรงเรียน ความก้าวหน้าโครงการตามพระราชดำริ การสาธิตการเรียนการสอนชั้นอนุบาล กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การแปรรูป การถนอมอาหาร และทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน





สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี



วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส โดยมี นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายวิเศษณ์ จารุปรชัญญ์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๗ กรมชลประทาน และนางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พร้อมด้วยข้าราชการ ใฝ่ฯ รับเสด็จ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ๗๐ ราย และการประกวดนกเขา จำนวน ๔๐ รางวัล อีกทั้งทอดพระเนตรชุมนุมนิทรรศการ จำนวน ๓๐ หน่วยงาน ภายในงาน “ของดีเมืองนรา” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๒. งานปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อทรงติดตามผลการดำเนินงานและทอดพระเนตรกิจกรรมของงานปศุสัตว์

ทั้งนี้ นายแทน รังเสาร์ หัวหน้างานปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้กราบบังคมทูลรายงานความก้าวหน้าผลผลิตลูกแพะพระราชทาน ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานให้แก่เกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ จำนวน ๑๒ ราย รายละ ๓ ตัว ซึ่งปัจจุบันสามารถให้ผลผลิตลูกแพะแล้ว จำนวน ๒๔ ตัว

ในการนี้ นายสว่าง กองอินทร์ ผู้อำนวยการสำนักสนองงานพระราชดำริ และนางกิตติมา ดั่งแค นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กราบบังคมทูลรายงานความเป็นมาและผลการดำเนินงานศึกษาความหลากหลายของเห็ดราพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๗

เสด็จฯ ไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่ายสิรินธร อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เพื่อทรงติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และทอดพระเนตรกิจกรรมของเด็กนักเรียนและอาคารนอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 🐾

ตามรอยพระยุคลบาทมหาราชา ปลูกล้านกล้าพันธุ์ไม้ถวายราชินี

■ โดย อภิญาโณภิกขุ
วัดพระราม ๙ กาญจนภิเษก



สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริกับสำนักงาน กปร. และกรมชลประทาน ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา ให้พิจารณาจัดทำโครงการปลูกป่าในที่ดินบริเวณเขาชีโอน ติดกับวัดญาณสังวราราม ซึ่งมีผู้มีจิตศรัทธาได้นำอมเกล้าอันอมกระหม่อมถวาย โดยให้ปลูกไม้มีค่าที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และพันธุ์ไม้ป่าที่มีอยู่เดิม อาทิ ไม้โตเร็วสำหรับใช้สอย ไม้ผลสำหรับนกและสัตว์ป่าได้อาศัยผลสุกเป็นอาหาร รวมถึงไม้ที่มีคุณค่าอื่น ๆ โดยทำแนวเขตปลูกให้ชัดเจน พร้อมทำป้ายชื่อโครงการ ณ บริเวณทางเข้า-ออกป่าแห่งนี้ เพื่อพระราชทานเป็นการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ในปี ๒๕๓๕ มีระยะเวลาดำเนินการ ๑๐ ปี



(๒๕๓๔ - ๒๕๔๓) ซึ่งในปี ๒๕๓๔ - ๒๕๓๕ ได้ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่ ๑๗๐ ไร่ ทำหลักเขตและจัดทำป้ายชื่อ **“โครงการป่าสิริเจริญวรรษ”** แบบถาวร

จากความสำเร็จอย่างสูงของโครงการป่าสิริเจริญวรรษ ซึ่งเป็นโครงการต้นแบบในการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าธรรมชาติอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงงานหนักอย่างต่อเนื่อง



ทรงเสียดสี

ทุ่มเทพระวรกาย

เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข

ของประชาชนให้อยู่ดีกินดีบนพื้นฐาน

ของความพอเพียงและด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล

ทรงเล็งเห็นตระหนักว่า ปัจจุบันป่าไม้และพันธุ์ไม้

ป่าตามธรรมชาติของประเทศไทยถูกบุกรุกทำลายลง

ไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากความต้องการอุปโภค

บริโภคของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่ปัญหาภัยแล้ง

น้ำท่วมฉับพลันและการพังทลายของดินอย่าง

รุนแรง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตและ

การประกอบอาชีพทางการเกษตรของราษฎร โครงการ

“ป่าสิริเจริญวรรษ” จึงได้ถือกำเนิดขึ้น ด้วยทรงมี

พระราชประสงค์ที่จะให้มีการอนุรักษ์ป่าไม้และ

พันธุ์ไม้ป่าให้อยู่คู่กับธรรมชาติและเป็นที่จริง

ในการศึกษาวิจัยตามธรรมชาติ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย

และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิม

พระชนมพรรษา ๘๒ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗

เครือข่ายความร่วมมือจากสถานศึกษา หน่วยงาน

ภาครัฐและเอกชน รวม ๑๑ หน่วยงาน จึงได้ร่วมกัน

จัดทำโครงการ **“ตามรอยพระยุคลบาท**

ปลูกล้านกล้าพันธุ์ไม้ถวายมหาราชินี” ขึ้นใน

วันอาทิตย์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๐๐ -

๑๕.๐๐ น. ณ ป่าสิริเจริญวรรษ อันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ

จังหวัดชลบุรี





ดังนั้น ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพลง **“คนรักป่า”** ดังกระหึ่มตั้งแต่ตอนเช้า ก่อนที่ ๑๑ หน่วยงาน จะส่งผู้แทนมาร่วม พิธีเปิด นายสนธยา คุณปลื้ม อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เดินทางมาก่อน เวลา ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องการอนุรักษ์กับหน่วยงานต่าง ๆ

พลเรือตรี ณะภาณุจันท์ ไคร์ครวญ รองผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน นำทหารทั้งหมด ที่ร่วมพิธีเปิด ที่มีความงดงามในเครื่องแบบ

และระเบียบวินัย สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนจากหลายโรงเรียนเกือบ ๑,๐๐๐ คน ชื่นชม และนักเรียนชายบางคนถึงกับบอกว่า **“โตขึ้นอยากเป็นทหารเรือ เป็นนาวิกโยธิน”**



ส่วนทหารที่อยู่ในชุดสนาม นำนักเรียนเดินป่ารักษาเส้นทางธรรมชาติ ดูเหมือนเด็ก ๆ จะอบอุ่น ปลอดภัยเป็นพิเศษเพราะในเส้นทางเดินป่า มีพระสงฆ์ ทหาร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และครูอาจารย์ เป็นเพื่อนร่วมทาง

ศูนย์ช่างชีจรรย์ ตั้งอยู่บริเวณหน้าเขาชีจรรย์ นำช่าง ๓ เชือก อัญเชิญพระแสงพระราชดำรัส **“ปลูกป่าในใจคน”** เข้าสู่พิธีเปิด ทำให้นักเรียนได้ศึกษา

แนวพระราชดำรัสว่า ต้องปลูกป่าในใจคน เสียก่อน เมื่อคนมีความสำนึกในคุณประโยชน์ของป่าไม้แล้ว จึงปลูกลงในดินต่อไป

ท่ามกลางสายฝนโปรยปราย ประธานในพิธีรับฟังรายงานด้วยรอยยิ้ม แม้มีผู้นำร่วมไปกางให้ แต่ท่านก็ปฏิเสธ เมื่อคน ๑,๐๐๐ คน เปียกได้ ประธานก็เปียกได้ ต่อจากนั้น ประธานฯ ได้ปลูกลงต้นไม้ต่อด้วยการใช้หนังสือตักยืมเมล็ดพันธุ์ไม้ และปลูกลงในบึง



เด็กผู้ชายมีความ
สนุกสนานเป็นพิเศษ เมื่อมี
หนังสืออยู่ในมือได้ใช้พลังกำลัง
ของวัยหนุ่ม มาวัดกันว่าใครยิง
ได้ไกลกว่าใคร ที่สำคัญกว่านั้น
คือ ทุกคนมีความรู้สึกร่วมกัน
ที่จะรักษาป่าไม้ไว้ให้ยั่งยืน ผ่าน
คำปฏิญาณ เสียงลั่นสนั่นป่าว่า จะรักษา ไม่แผ้วถาง
ตัดโค่นทำลายป่าไม้ตลอดชีวิต



เหมือนฟ้าจะเป็นใจเมื่อเข้าสู่กิจกรรมช่วง
“ธรรมะในสวน” ซึ่งตอนแรกหัวข้อธรรมคือ
“บริสุทธิ์ดวงตะวันส่องโลก” สื่อความหมายถึง
น้ำพระทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ที่พระราชทานพระเมตตาสู่อาณาประชาราษฎร์
โดยไม่มีที่สุด ไม่มีประมาณ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

แต่เนื่องจาก สิงหาคมเป็นเดือนพระราช
สมภพ จึงขยายหัวข้อธรรมไปที่ **“ธรรมิกมหาราชินี”**
คือพระราชินีผู้ทรงธรรม และ **“พุทธวิธีรักษาป่า”**
ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงประสูติ
ตรัสรู้ปฐมเทศนา และปรินิพพาน ล้วนเป็นเหตุการณ์
ที่เกิดในป่าทั้งสิ้น

เมื่อภิกษุตัดไม้เป็นเหตุให้รุกขเทวดา
เดือดร้อน ก็ทรงบัญญัติสิกขาบท ห้ามมิให้ภิกษุพราก
ของเขี้ยวออกจากขั้ว ให้ภิกษุไม่คลุกคลีกับหมู่คณะ
ปฏิบัติธรรมอยู่ตามป่า ตามโคนต้นไม้

๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ครบรอบ ๒๔ ปี จาก
วันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริ
ให้ปลูกป่าแห่งนี้ พสกนิกรในพื้นที่อำเภอสตูลหีบ
จะร่วมกันปลูกป่าในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น **ทุกคนมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วม
ปลูกป่ามหาราชฯ พระราชทานให้เป็น
ของขวัญแด่มหาราชินี** 🐼





ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา

พระราชินีของแผ่นดิน

“พระเจ้าอยู่หัว และข้าพเจ้าไม่ได้พึงพอใจ
กับการที่เพียงแต่เยี่ยมเยียนราษฎร หรือทำแต่สิ่งที่เคยทำเป็นประจำ
เราต้องพยายามให้ดีกว่านั้น เราต้องช่วยรัฐบาลส่งเสริมความเป็นอยู่
ของประชาชนให้ดีขึ้น...”

พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

■ *เรียบเรียงโดย นางสุพร ตรีนรินทร์*

เป็นที่ประจักษ์ชัดโดยทั่วไปในหมู่ชนชาวไทยและชาวต่างประเทศว่า **สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ** มีพระราชกรณียกิจมากมายหลายด้าน จึงได้ถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ และถวายพระราชสมัญญานามต่างๆ กันไป เช่น **“พระแม่เจ้าของชาวไทย” “พระแม่ของแผ่นดิน” “พระคู่บารมี” “พระราชินีของแผ่นดิน” “สมเด็จพระครูของแผ่นดิน”** เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะมีพระราชสมัญญานามใด ล้วนสะท้อนถึงสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพระปรีชาสามารถ ด้วยพระวิริยะ อุตสาหะ และขันติธรรม ด้วยพระราชหฤทัยที่ทรงเมตตาและทรงห่วงใยในประชาราษฎร์และแผ่นดินเป็นสำคัญ สมดังพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้ดังกล่าวข้างต้น

วารสารเนื่องมาจาก
พระสุษฎริ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๗





สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้โดยเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จพระราชดำเนินไป ทรงเยี่ยมเยียนทุกข์สุขของราษฎร



เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๙๘ นับตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา แทบทุกครั้งที่จะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะทรงงาน เคียงข้างอยู่เสมอ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ของราษฎร จึงเป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการช่วยเหลือราษฎรเสริมงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่ง ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายหลายด้าน

แม้ในช่วงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะมีได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ห่างไกลได้ ตั้งแต่ก่อน แต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ยังคงเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรและบำเพ็ญ พระราชกรณียกิจโดยพระองค์เองมิได้ขาด เสมือนต่างพระเนตรพระกรรณ และทรงสืบสานงานด้านการพัฒนาให้ ดำเนินไปตามแนวพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งในเรื่องนี้ เคยมีพระราชดำรัสถึงเหตุ ที่ต้องทรงงานหนัก ความว่า

“ความจริงที่ข้าพเจ้ามีกำลังใจและกำลังกายที่จะปฏิบัติหน้าที่รับใช้บ้านเมือง ก็เนื่องด้วยเหตุนี้ถึง คำของพ่อที่สอนมาตั้งแต่เล็ก ๆ และก็เมื่อแต่งงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงสอนตลอดมาว่า แผ่นดินนี้มีบุญคุณ มีบุญคุณแก่ชีวิตของพวกเรามากมายนัก เพราะฉะนั้นชีวิตที่เกิดมานี้อย่าได้ว่างเปล่า จงตอบแทนให้รู้สึกเสมอว่าเป็นหนี้บุญคุณ...

...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและข้าพเจ้า รู้สึกว่าทำงานเท่าไรก็ยังไม่คุ้ม ยังไม่สมกับที่บรรพบุรุษ ของเผ่าไทยทั้งหลายผู้มีพระคุณ ผู้ที่ได้ปกป้องยึดผืนแผ่นดินนี้ได้มาตลอดแล้ว ดูตามประวัติศาสตร์แล้ว ท่านทั้งหลายได้ประสบความสำเร็จทุกอย่างมากมาย ท่านทั้งหลายก็แน่วแน่ในปณิธานที่จะทำนุบำรุง ผืนแผ่นดินนี้ไว้ให้เป็นแผ่นดินที่ร่มเย็น เป็นแผ่นดินที่ทุกคนมีอิสระเสรีที่จะมีความเชื่อถือในศาสนาใดก็ได้ มีความสงบสุขอยู่ในศาสนาของตนโดยที่ไม่มีการข่มเหงรังแกบีบบังคับ อันนี้เป็นลักษณะประเสริฐของบรรพบุรุษ ของไทยทั้งหลาย ซึ่งข้าพเจ้าอยากขอให้ทุกท่านนำคำพูดของข้าพเจ้าไปคิดดูให้ดี แล้วก็เห็นได้ว่าข้าพเจ้านั้น ไม่ได้ติวติวอะไรเลย เพียงแต่ว่าเมื่อนึกถึงพระคุณอย่างนี้แล้ว ก็ต้องยิ่งพยายามทำให้สุดความสามารถ...”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิม พระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๒



ด้วยพระราชปณิธานดังนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงเสด็จฯ ไปทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในทุกภูมิภาคของประเทศ ไม่ว่าจะหนทางจะยากลำบากเพียงใด หรือต้องทรงใช้เวลาทรงงานอยู่อย่างยาวนานเพียงใดในพื้นที่ บางครั้งถึงมีดเคี้ยว เพื่อทรงรับฟังทุกข์สุขของชาวบ้านที่อยู่ห่างไกลมาเฝ้าฯ รับเสด็จ และพระราชทานแนวทางแก้ไขปัญหามาให้หน่วยราชการรับไปดำเนินการ

การพระราชทานความช่วยเหลือนั้นมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะและระดับความรุนแรงของปัญหา นับตั้งแต่การสงเคราะห์ในขั้นต้น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือปัญหาเร่งด่วน เช่น การดูแลสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาล จนกระทั่งการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคน อันเป็นการช่วยเหลือในระยะยาว ดังนี้



๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอาชีพ

มุ่งเน้นการให้การฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร เป็นตัวอย่างให้ราษฎรเข้าไปศึกษาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพในพื้นที่ของตนเอง ตลอดจนการเป็นแหล่งจ้างงาน เพื่อเพิ่มพูนรายได้ และความรู้แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่รอบ ๆ โครงการ ประกอบด้วยโครงการสำคัญดังนี้



๑.๑ โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในแต่ละภูมิภาค สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทอดพระเนตรเห็นว่า ราษฎรในแต่ละท้องถิ่น ต่างก็มีฝีมือในด้านศิลปหัตถกรรมที่โดดเด่น มีความสวยงามและเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่สืบสานมาตั้งแต่สมัยบรรพกาล ซึ่งได้มีการพัฒนา

รูปแบบวิธีการผลิตจนเป็นผลิตภัณฑ์ที่ล้ำค่า ทรงเห็นว่าหากสิ่งดีงามของชนชาติไทยเหล่านี้ไม่ได้รับการส่งเสริมให้คงอยู่หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ความงามที่ซ่อนอยู่ภายใต้วิถีไทยก็จะสูญหายไป และหากส่งเสริมให้ราษฎรดำเนินการอย่างจริงจังแล้วก็จะช่วยให้ราษฎรมีรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรดีขึ้น

ด้วยพระเมตตาที่ทรงมีต่อพสกนิกรผู้ยากไร้ในท้องถิ่นทุรกันดาร สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็น **“มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ**

ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๙ โดยดำเนินการส่งเสริมศิลปาชีพในทุกภูมิภาคของประเทศ ปัจจุบันมีศูนย์ศิลปาชีพ ๑๔๑ แห่ง ซึ่งมีทั้งที่ตั้งอยู่ในเขตพระราชฐานและในภูมิภาคต่าง ๆ



เมื่อมีผลงานด้านศิลปาชีพหลายชนิดผลิตออกมาอย่างสม่ำเสมอ ในระยะต่อมาจึงทรงพระกรุณาฯ เปิด “ร้านจิตรลดา” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๐ เพื่อจำหน่ายสินค้าของมูลนิธิศิลปาชีพเป็นการถาวร ปรากฏว่ามีผู้นิยมใช้ผลิตภัณฑ์จากร้านจิตรลดา มาก จึงได้ขยายสาขา เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า และรองรับผลิตภัณฑ์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันมีจำนวน ๑๒ สาขา



๑.๒ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ทุรกันดาร สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพบว่า ยังมีราษฎรจำนวนมากที่ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ขาดแหล่งอาหารเพื่อการดำรงชีวิต การคมนาคมติดต่อกับสังคมภายนอกค่อนข้างลำบาก และประสบปัญหาความยากจนขาดแคลนสิ่งต่างๆ ทำให้พวกเขาจำเป็นต้องบุกเบิกทำลายป่า เพื่อเปิดพื้นที่ทางการเกษตรและล่าสัตว์ป่า ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญในการทำลายป่าต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้พื้นที่ป่าลดลง และขาดความอุดมสมบูรณ์ ต่อมาจึงได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ โดยดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา มีวัตถุประสงค์หลัก ๔ ประการคือ



๑. เป็นแหล่งจ้างงานของชาวบ้านที่ยากจน
๒. เป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัยให้แก่มุมนั้นๆ และชุมชนใกล้เคียง

๓. เป็นแหล่งให้วิชาความรู้ในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เข้ามาทำงาน โดยเป็นการเรียนรู้แบบ “Learning by doing” เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถนำไปดำเนินการได้ในที่ดินของตนเอง

๔. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การดำเนินงานของโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ในแต่ละพื้นที่จะมีแนวทางที่ใกล้เคียงกัน นั่นก็คือ **“การให้ความรู้แก่ราษฎรโดยเน้นการมีส่วนร่วม”** เปิดโอกาสให้กับราษฎรเข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในโครงการ ด้วยการจ้างแรงงาน ราษฎรจะเรียนรู้วิธีการที่เหมาะสมและปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำการเกษตร โดยการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเมื่อนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน และแก้ไขปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรในพื้นที่ไปพร้อมๆ กัน

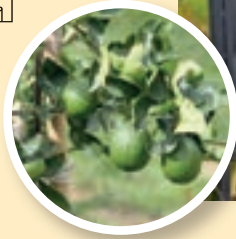
โดยทุกครั้งที่เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ในแต่ละพื้นที่ ก็จะทรงเน้นในเรื่องการจ้างแรงงานให้ราษฎรที่ยากจนได้เข้าทำงานมากๆ มิได้ทรงคิดถึงเรื่องกำไร-ขาดทุน แต่เพียงด้านเดียว ทรงให้คำนึงผลประโยชน์ หรือกำไรทางสังคมที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต **“ขาดทุนของฉันคือกำไรของแผ่นดิน”** พระดำรัสสั้นๆ ง่ายๆ แต่มีความหมายที่กินใจยิ่งนัก ปัจจุบันโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริได้ขยายผลไปยังทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จำนวน ๕๓ แห่ง แบ่งเป็น ภาคเหนือ ๔ แห่ง ภาคกลาง ๔ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๘ แห่ง และภาคใต้ จำนวน ๒๗ แห่ง



๑.๓ โครงการพัฒนาการเกษตรเบ็ดเสร็จ

การดำเนินโครงการในลักษณะของโครงการแบบเบ็ดเสร็จเช่นเดียวกับโครงการอื่นๆ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน

๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในอำเภอ
ภูสิงห์ ทรงทราบว่าราษฎรในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ลำบาก จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้พิจารณาจัดตั้ง
**ศูนย์พัฒนาการเกษตรเบ็ดเสร็จขึ้น ที่โครงการศูนย์พัฒนา
การเกษตรภูสิงห์ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ** เพื่อให้ศูนย์
ดังกล่าวมีลักษณะคล้ายศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ โดยการดำเนินงานนั้นจะเป็นไป
ในลักษณะที่เบ็ดเสร็จในจุดเดียว โดยบูรณาการ
แผนงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นแหล่งความรู้
วิทยาการด้านการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อเป็นการ
ลดต้นทุนการผลิต และช่วยเพิ่มมูลค่าของผลผลิต
ทำให้ราษฎรสามารถดำรงชีพอยู่ได้ในพื้นที่โดยไม่ต้อง
อพยพไปยังที่อื่น ปัจจุบัน โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ ได้จัดตั้งเป็นหนึ่งในศูนย์สาขาของ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร



๑.๕ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

ในพื้นที่ทุรกันดารตามขุนเขาในพื้นที่ภาคเหนือที่ซึ่งการคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นไป
ด้วยความยากลำบาก ราษฎรประสบปัญหาในเรื่องการผลิตทั้งในส่วนของการผลิตเพื่อการเลี้ยงชีพ และ
การผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวที่ไม่สามารถหล่อเลี้ยงให้ดำรงชีพอยู่ได้ จึงทำให้มีการบุกเบิกพื้นที่ป่า
แห่งใหม่ เพื่อทำเป็นไร่เลื่อนลอย สลับกันไปมาตามแต่ความสมบูรณ์ของดินจะมีอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า
ต้นน้ำลำธารที่สำคัญในภาคเหนือ ยังผลให้เกิดความแห้งแล้ง สภาพแวดล้อมถูกทำลาย ราษฎรที่ประสบปัญหา
อยู่แล้วยังมีปัญหาใหม่มาพอกพูนมากยิ่งขึ้นในการนี้ จึงได้พระราชทานพระราชดำริในการทำอะไรให้ราษฎร
สามารถดำรงชีพอยู่ในพื้นที่ทำกินเดิมได้อย่างมีความสุข มีอาหารเพียงพอต่อการบริโภคทั้งปี มีความมั่นคง
ในชีวิตและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
อันมีค่า พึ่งพาและรักษาได้อย่างยั่งยืน



การดำเนินงาน**โครงการสถานีพัฒนาการ
เกษตรที่สูงตามพระราชดำริ** เป็นแนวทางหนึ่ง
ในอันที่จะช่วยแก้ไขปัญหของราษฎรข้างต้น ซึ่งจะ
มีข้อแตกต่างกับโครงการฟาร์มตัวอย่างตาม
พระราชดำริ คือ การเน้นการปลูกพืชมากกว่างาน
ด้านการปศุสัตว์ เนื่องจากในบางพื้นที่ที่จัดตั้งสถานี
หรือพื้นที่ที่ราษฎรได้อาศัยทำอยู่นั้น ไม่เหมาะสม
ปริมาณน้ำที่ใช้ไม่เพียงพอ รวมถึงราษฎรบางส่วน
อาจจะมีความชำนาญด้านการปลูกพืชมากกว่า
ดังนั้น จึงได้พระราชทานพระราชดำริในเรื่องของ

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงขึ้นโดยมีแนวทางเดียวกันกับฟาร์มตัวอย่าง กล่าวคือ ให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วม
ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีเพื่อซึมซับความรู้และเกิดทักษะ ทั้งยังได้รับความรู้ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ปัจจุบันโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่สูงในภาคเหนือ
จำนวน ๑๘ แห่ง แบ่งเป็น จังหวัดเชียงใหม่ ๘ แห่ง จังหวัดเชียงราย ๔ แห่ง จังหวัดน่าน ๓ แห่ง จังหวัด
พะเยา ๑ แห่ง จังหวัดพิษณุโลก ๑ แห่ง และจังหวัดกำแพงเพชร ๑ แห่ง

๒. การพัฒนาด้านอื่นๆ ที่มีวัตถุประสงค์ร่วมในการมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ ประกอบด้วย

๒.๑ โครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และฟื้นฟูสภาพป่า



“...พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า...”

ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาแหล่งน้ำ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริในการอนุรักษ์ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร ให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทย ดังกระแสพระราชดำรัสเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๕ ความตอนหนึ่งว่า **“...พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ...”**



สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริในเรื่องของการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าขึ้น โดยให้มีการฟื้นฟูทรัพยากรในพื้นที่บริเวณต้นน้ำลำธารที่ถูกทำลายให้ฟื้นคืนสภาพดั้งเดิม พร้อมกับพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่โครงการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดปัญหาความยากจนของราษฎร รวมทั้งให้ความรู้ที่ถูกต้อง และสร้างจิตสำนึกให้แก่ราษฎรในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ราษฎรมีส่วนร่วมกับทางราชการในการดูแลปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ อันมีค่าของชาติสืบไป โดยมีโครงการที่ดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ดังนี้

- โครงการอนุรักษ์สภาพป่าไม้ในพื้นที่ป่าอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าสะเมิง อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการฟื้นฟูสภาพป่าพื้นที่อำเภอไชยปราการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่
- โครงการฟื้นฟูอาหารช้างป่าภูหลวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเลย
- โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
- โครงการป่าชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดสกลนคร
- โครงการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- โครงการอนุรักษ์ป่าไม้ในพื้นที่ภูพาน จังหวัดสกลนคร
- โครงการสวนป่าพระนามาภิไธย จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลา และจังหวัดยะลา

ฯลฯ



“ป่ารักษน้ำ รักษาแผ่นดิน”

เพื่อให้คนมีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของป่าไม้ที่เป็นต้นกำเนิดของน้ำ ของอาหาร และ การใช้ประโยชน์จากป่าไม้อย่างถูกวิธี จึงพระราชทานพระราชดำริ ให้ดำเนินการ ดังนี้

- ส่งเสริมให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของป่าไม้ ที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร
- เสนอแนะแนวทางเพาะปลูกพืชโดยไม่ต้องนุกรุก ทำลายป่า
- สร้างจิตสำนึกและสนับสนุนให้ราษฎรในพื้นที่เกิดความ รู้สึกหวงแหนในทรัพยากรป่าไม้

ดังที่ได้ทำเป็นตัวอย่างในโครงการพัฒนาป่าไม้อันเนื่อง มาจากพระราชดำริ สวนป่าสิริกิติ์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่



“ธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิต”

เป็นพระราโชบายในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีพระราชประสงค์ในการสร้างคน ปกป้องป่า และเพื่อเป็นรางวัลให้กับราษฎรหรืออาสาสมัครพิทักษ์ป่า จะได้เป็นกำลังใจในการปกป้องดูแล รักษาป่า เป็นการเสริมแรงทางด้านจิตใจมากกว่าการใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้ราษฎรรักษาป่าด้วยใจ แนวพระราโชบายนี้ ได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกที่บ้านถ่อนอก อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งได้ พระราชทานธงพิทักษ์ป่าให้กับราษฎรจำนวน ๑๒ หมู่บ้าน ที่อยู่รอบป่าต้นน้ำลำเซบาย จำนวน ๓๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งได้รวมตัวกันพิทักษ์รักษาป่าไม้ ซึ่งเป็นสมบัติอันทรง คุณค่าของชาติแห่งนี้ไว้ให้ลูกหลานในอนาคต



“อนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้ป่าไว้คู่เมืองไทย”

กล้วยไม้ป่าของไทยเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ สำคัญมีอยู่ประมาณ ๑๕๗ สกุล และมีมากกว่า ๑,๒๐๐ ชนิด ขึ้นอยู่ในทุกภูมิภาคของไทย แต่ปัจจุบันกล้วยไม้ป่า เหล่านี้ลดลงอย่างมาก จนกระทั่งบางชนิดใกล้จะสูญพันธุ์ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้สำรวจชนิดของ พันธุ์กล้วยไม้ป่า รวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ป่า โดยเฉพาะ กล้วยไม้ป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์มาปลูกเลี้ยง ดูแลรักษา และทำการขยายพันธุ์กล้วยไม้ที่รวบรวมไว้ นำคืน

สู่ป่าในพื้นที่ที่เหมาะสม ดังเช่น การดำเนินงานในโครงการคืนชีวิตกล้วยไม้ไทยสู่ไพรพฤกษ์อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการอนุรักษ์กล้วยไม้รองเท้านารีอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ที่สถานีทดลองข้าวกระบี่ จังหวัดกระบี่ เป็นต้น



“คืนชีวิตสู่ธรรมชาติ”

ได้พระราชทานพระราชดำริให้อนุรักษ์และขยายพันธุ์สัตว์หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ โดยทรงให้ศึกษาสำรวจรวบรวมพันธุ์สัตว์หายาก แล้วทำการขยายพันธุ์ เมื่อสัตว์ที่ขยายพันธุ์ได้มีความพร้อมที่จะกลับคืนสู่ธรรมชาติ ก็นำไปปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ ดังกระแสพระราชดำริเกี่ยวกับการปล่อยช้างคืนธรรมชาติ ความว่า “...การปล่อยช้างเป็นอิสระ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ปล่อย ๓ เชือก ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ปล่อย ๒ เชือก ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ปล่อย ๒ เชือก แล้วดูได้ผลดี รู้สึกเขาสดชื่น ดูปรับตัวเข้ากับป่าได้เป็นอย่างดี”

นอกจากนี้ ยังพระราชทานเกาะมันใน ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์เป็นสถานที่ดำเนินการโครงการสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล และยังได้พระราชทานพระราชดำริให้อนุรักษ์สัตว์ป่าของประเทศไทยพร้อมขยายพันธุ์เพื่อปล่อยคืนสู่ป่า ดังจะเห็นได้จากการตั้งสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์ในภูมิภาคต่าง ๆ ๑๘ สถานี รวมทั้งได้มีการศึกษาความหลากหลายและนิเวศวิทยาของนึ่งห้อย เพื่อให้ธรรมชาติเกิดความสมดุล

“สร้างป่าชายเลนให้สัตว์ทะเล”

ได้พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวพระราชโบายต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมมาใช้ในการปกป้องและฟื้นฟูป่าชายเลนให้มีความสมบูรณ์ และคงอยู่คู่ชายทะเลไทย ไม่ว่าจะเป็นการพระราชทานธงพิทักษ์ป่า การฝึกอบรมราษฎรพิทักษ์ป่า (รสป.) การศึกษาวิจัยและขยายพันธุ์สัตว์น้ำทะเล การส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรมีอาชีพและรายได้เพียงพอ จะได้ไม่ต้องไปทำลายป่าชายเลน ดังที่ได้พระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนที่โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าทุ่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกระบี่ และได้พระราชทานธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิตให้กับราษฎรบ้านทุ่งสง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และให้กับราษฎรบ้านกลาง หมู่ที่ ๖ และบ้านบางพัฒนา หมู่ที่ ๘ ตำบลบางเตย อำเภอเมืองจังหวัดพังงา เป็นต้น



“สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ท้องทะเล”

จากสภาพปัญหาการทำประมงไม่ถูกวิธี การทำประมงเกินกำลังธรรมชาติและการเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่ง ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงจนก่อให้เกิดปัญหาต่อการประกอบอาชีพของชาวประมง



จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ “จัดตั้งสถานีวิจัย เพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแล้วปล่อยลงสู่ทะเล ให้ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยการวางปะการังเทียม และให้ฝึกอบรมราษฎรให้มีความรู้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอนุรักษ์สัตว์น้ำได้” ดังตัวอย่างแห่งความสำเร็จที่โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

จากแนวคิดทฤษฎีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ยกเป็นตัวอย่างข้างต้นนั้น ได้สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับผืนป่า ผืนดิน และท้องน้ำ ตลอดจนความเป็นอยู่ของราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

๒.๒ โครงการจัดตั้งถิ่นฐาน

เป็นการจัดที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน เพื่อให้ราษฎรมีพื้นที่ในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งถิ่นฐาน พร้อมกับส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ทางการเกษตรที่ถูกวิธีและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์ให้ราษฎรอยู่ดูแลรักษาพื้นที่แบ่งเป็น

- **โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่** จะคัดเลือกโครงการโดยคัดเลือกพื้นที่ที่อยู่ในป่า เคยเป็นไร่ร้าง ไร่เลื่อนลอยของชาวเขามาก่อน สภาพพื้นที่ป่ามีความเสื่อมโทรม มีความเสี่ยงภัยต่อการถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นพื้นที่สูงเป็นป่าต้นน้ำลำธาร จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้นำราษฎรเข้ามาอยู่ในพื้นที่โครงการ เพื่อทดลองให้คนอยู่กับป่าได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน คนไม่ทำลายป่า ป่าให้อาหารและความร่มรื่นกับคน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ



๑. จัดระเบียบชุมชนโดยจัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยและทำกินให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้ราษฎรมีที่ทำกินเพียงพอไม่ไปบุกรุกป่าอีก

๒. พัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต

๓. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร

๔. ปลูกป่าเพิ่มเติมในพื้นที่เสื่อมโทรม

ปัจจุบันมีโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ทั้งสิ้นจำนวน ๗ แห่ง แบ่งเป็น ภาคเหนือ ๕ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑ แห่ง และภาคใต้ ๑ แห่ง

- โครงการพัฒนารัฐกรชาวไทยภูเขา/โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการอพยพของราษฎรตามแนวชายแดน และลดปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยการจัดให้ราษฎรที่อาศัยอยู่ตามบริเวณแนวชายแดนได้มีที่ทำกินอย่างเป็นทางการเป็นหลักแหล่ง ได้รับการพัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความรู้สึกปลอดภัยที่จะอาศัย



อยู่ในพื้นที่ของตนเอง โดยไม่อพยพไปพื้นที่

อื่น โดยได้รับความคุ้มครองจากทางราชการ ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้สึกรักและหวงแหนในผืนแผ่นดิน และจะเป็นแหล่งข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆ ให้กับทางการได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนลดน้อยถอยลงไป สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงได้มีพระราชดำริให้

“พิจารณาแนวทางในการดำเนินงานจัดตั้งหมู่บ้านในรูปแบบของบ้านยามชายแดน

เพื่อพัฒนารัฐกรในพื้นที่ให้เข้มแข็ง มีส่วนร่วมรักษาประเทศชาติอย่างมีระบบ ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ดังเช่น

- โครงการหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแม่ส่วยคูตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปางคอง ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านอ่าไจ้ ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- โครงการหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านมะโอโคะ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
- โครงการพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ยุทธศาสตร์ชายแดน อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์



๒.๓ โครงการจัดเตรียมอาหารสำรองไว้บริโภคยามขาดแคลน ประกอบด้วย

- **ธนาคารอาหารชุมชน (Food Bank)** ด้วยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาความยากจน การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ทั้งยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่อยู่ติดกับชายแดนพม่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาตามพระราชดำริ (ศูนย์ปางตอง) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์สาธิตและถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ ให้กับราษฎร นอกจากนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ไปประทับ ณ เรือนประทับแรมปางตอง ทรงห่วงถึงการ



ดำเนินชีวิตของราษฎร จึงมีพระราชประสงค์ให้ทำเกษตรกรรมในพื้นที่แม่ฮ่องสอนให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยให้พิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่ และให้ป่าเป็นแหล่งสะสมอาหารตามธรรมชาติที่ราษฎรสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์พร้อมกับร่วมดูแลรักษาป่าให้พึ่งพาอาหารจากป่าได้อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง ดังเช่น

- โครงการธนาคารอาหารชุมชน บ้านนาป่า

แพก อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- โครงการธนาคารอาหารชุมชน บ้านแม่ปาง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฯลฯ

- **ธนาคารข้าวพระราชทาน** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งธนาคารข้าว ขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้พระราชทานข้าวเปลือกจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้ใหญ่บ้านหลายหมู่บ้าน เพื่อให้เป็นทุนดำเนินกิจการธนาคารข้าว

ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้จัดตั้งธนาคารข้าวพระราชทานให้กับหมู่บ้านในพื้นที่ตั้งโครงการฯ ต่างๆ เพื่อให้ราษฎรสามารถยืมข้าวไปบริโภค เมื่อยามขาดแคลนได้อย่างพอเพียง ปัจจุบันมี

ธนาคารข้าวพระราชทาน จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๙ แห่ง แบ่งเป็นภาคเหนือ ๘๙ แห่ง ภาคอีสาน ๒๙ แห่ง และภาคใต้ ๕๑ แห่ง

- **ธนาคารไม้พิน - ไม้ใช้สอยตามพระราชดำริ** เป็นแนว

ทางหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาปัญหาทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายลงได้ด้วยวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมโดยชุมชน โดยมีแนวทางด้วยการให้ราษฎรสามารถนำไม้ในพื้นที่ป่ามาใช้เพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการประกอบอาหาร และนำไม้บางส่วนมาเป็นไม้ใช้สอย เช่น การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย การทำเครื่องมือการเกษตร ฯลฯ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ราษฎรปลูกไม้โตเร็วเสริมในพื้นที่ป่าเพื่อทดแทนและเป็นไม้ใช้สอยในอนาคตให้กับชุมชน ภายใต้



คำแนะนำและการดูแลจากนักวิชาการป่าไม้อย่างใกล้ชิด ด้วยวิธีดังกล่าวจะช่วยให้ผืนป่ายังคงอยู่คู่กับชุมชน อีกทั้งช่วยให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และมีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ นับเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนตลอดไป ซึ่งโครงการนี้ได้ดำเนินในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ และโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริต่าง ๆ



๓. การพัฒนาแหล่งน้ำ

ตลอดระยะเวลาแห่งการทรงงานในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ความสำคัญในเรื่องศิลปาชีพและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเสริมและสนับสนุนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ส่วนใหญ่จะพระราชทานพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ อย่างไรก็ตาม ในหลาย ๆ ครั้งที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎร จะทรงพบว่าราษฎรมีปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ พระองค์ก็จะทรงปรึกษาและขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วจึงพระราชทานพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือกับราษฎรต่อไป

“แหล่งน้ำ” ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชดำริให้สร้างขึ้นส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตรเป็นหลักกระจายในทุกภูมิภาคของประเทศเป็นจำนวนมาก ด้วยน้ำเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อให้สร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างยั่งยืนต่อไป

พระราชกรณียกิจทั้งหลายทั้งปวง ที่กล่าวถึงข้างต้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงทำด้วยพระปรีชาสามารถและพระวิริยอุตสาหะ ล้วนแต่ก่อเกิดคุณูปการกับราษฎรที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทยอย่างมากมายสุดที่จะพรรณนา ทรงรักและห่วงใยราษฎรเสมือนดังแม่รักลูก และคอยอุ้มชูลูก ๆ ที่ยากไร้ให้มีอาชีพ รายได้ ค่อย ๆ เติบโตจนสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง ทรงพลิกฟื้นผืนป่าให้คืนความอุดมสมบูรณ์เป็นป่ารกน้ำ แหล่งเก็บน้ำตามธรรมชาติที่จะรักษาความชุ่มชื้นของผืนดิน ทรงสร้างบ้านเล็กในป่าใหญ่ให้คนอยู่ร่วมกับป่า โดยดูแลรักษาป่า และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างสมดุลและยั่งยืน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงร่วมไปถึงทรัพยากรชายฝั่งทั้งปวงที่เป็นแหล่งอาหารสำคัญ ทรงเป็นพระผู้สร้างและพระราชทานชีวิตที่ดีขึ้นแก่ราษฎร สมดังเป็น **“พระราชินีของแผ่นดิน”** ที่ได้โดยเสด็จ และทรงงานเคียงคู่กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรอย่างต่อเนืองตลอดมา 🌸





ในความทรงจำ

“ทุกข์สุขของประชาชน ในพระหทัยตลอดเวลา”

ในความทรงจำฉบับนี้ ได้รับเกียรติจาก ดร.จรัลธาดา กรรณสูต ที่ปรึกษาสำนักราชเลขาธิการ ซึ่งมีโอกาสทำงานสนองงานพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถมาเป็นระยะเวลาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนองพระราชดำริในด้านการประมง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก ทรงสัมผัสถึงความเป็นอยู่และอาหารการกินชาวบ้านด้วยพระองค์เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องประมง ด้วยทรงเล็งเห็นว่าสัตว์น้ำเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญและหาได้ง่าย ทรงเชื่อว่าปลาเป็นอาหารโปรตีนที่ดีที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพบุคลากรของชาติเราทั้งทางร่างกายและทางสมอง

“ทุกข์สมเด็จ เพื่อปากท้องของราษฎร” จุดเริ่มต้นการสนองพระราชดำริ

เมื่อราว ๆ ๓๐ ปีที่แล้ว สมัยผมยังเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ห่าง ๆ บ้างเป็นครั้งคราว จากการติดตามอธิบดีกรมประมงในขณะนั้น ได้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงงานอย่างหนัก และทรงห่วงใยราษฎรเป็นอย่างมาก



ดร.จรัลธาดา กรรณสูต





จนกระทั่งเมื่อได้ตำแหน่งรองอธิบดีกรมประมง จึงมีโอกาสได้รับใช้ใกล้ชิดขึ้น จำได้ว่า การได้สนองงานในระยะแรก คือ เรื่อง กุ้งก้ามกรามที่บางไทร เมื่อครั้งที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำริให้ก่อตั้งศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในช่วงนั้นเสด็จไปที่บางไทรค่อนข้างบ่อย และทรงสังเกตเห็นว่า กุ้งก้ามกรามในประเทศไทยลดน้อยลง จึงมีรับสั่งถามว่า

“กุ้งเดี๋ยวนี้หายไปไหนหมด ไม่ค่อยมีขาย ต้องนำเข้ากุ้งจากพม่ามา”

ความจริงในขณะนั้นกุ้งในประเทศไทยก็ยังมีอยู่ แต่เริ่มหายไปจากแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนในแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำบางปะกง และแม่น้ำทางภาคใต้ เช่น สุราษฎร์ธานี แม่น้ำตาปี มีบ้างแต่ไม่เพียงพอต่อการบริโภคของประชาชน จึงมีความจำเป็นต้องนำเข้ามาจากพม่า ผมจึงได้ทูลถวายรายงานว่า ปัญหาเกิดจากคุณภาพแม่น้ำเจ้าพระยา ออกซิเจนมีไม่เพียงพอที่กุ้งจะ migrate (อพยพย้ายถิ่น) ออกไปปากอ่าวได้ ทำให้กุ้งในแม่น้ำเจ้าพระยาไม่สามารถ

จะสืบพันธุ์ได้ พระองค์จึงมีรับสั่งถามว่า **“เราจะแก้ปัญหาได้อย่างไร”**

จึงได้กราบบังคมทูลไปว่า ขณะนั้นกรมประมงสามารถเพาะพันธุ์กุ้งได้แล้ว โดยเอาน้ำเค็มมาเพาะพันธุ์กุ้งในสถานี แล้วก็สามารถนำมาปล่อยทดแทนได้ ซึ่งวันที่พระองค์เสด็จกรมประมงได้นำกุ้งไปถวายให้ทรงปล่อยสู่แม่น้ำด้วย

หลังจากนั้นก็มีการสั่งให้ปล่อยทุกปี จนกระทั่งถึงปัจจุบัน มีรับสั่งว่า

“อย่าละเลย เพราะว่ามันเป็นอาชีพของคนยากคนจน ซึ่งสามารถไปตกกุ้งนำไปขาย สร้างรายได้เลี้ยงชีพได้”

ประชาชนสามารถจับกุ้งได้เพิ่มมากขึ้น มีรายได้จากการจับกุ้งขาย ชาวบ้านแถบนั้นจึงเรียกว่า **“กุ้งสมเด็จพระเจ้า”** ทรงปลื้มพระทัยอย่างมาก ชาวบ้านมีกินไม่ลำบาก



ภาพยี่เหรีือ สู่โครงการฟื้นฟูปลาไทยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อครั้งที่มีการรื้อฟื้นประเพณีกินลี้ยงหลวงทางชลมารค สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม



ราชินีนาถ ทรงประทับใจบทเหรีือ เรือบทหนึ่ง (บทเหรีือชมปลา) ที่ เจ้าฟ้ากั๋ง (เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์) ทรงประพันธ์ขึ้น ในบทประพันธ์ นั้นได้กล่าวถึงปลาหลายชนิด พระองค์มีรับสั่งถามว่า

“ปลาที่ถูกรู้กล่าวถึงใน บทประพันธ์นี้มีหลายชนิดมาก หลายชนิดไม่เคยเห็นมาก่อน เลยว่าเป็นรูปร่างยังงัย ปัจจุบัน ยังมีอยู่หรือไม่ มันหายไปไหนหมด”

ในครั้งนั้นจึงกราบบังคมทูลไปว่าบางชนิด เกือบจะสูญพันธุ์ไปแล้ว มีบางชนิดก็สูญพันธุ์ไปแล้ว เนื่องจากสภาพแวดล้อมในอดีตเอื้อให้ปลาวางไข่และ เพาะพันธุ์ แต่ปัจจุบันวิถีชีวิตเปลี่ยนไป สิ่งแวดล้อม เปลี่ยนไป แต่สัตว์น้ำไม่สามารถเปลี่ยนได้ทัน จึง เป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้ปลาสูญพันธุ์ อีกประเด็นคือ น้ำท่วม สมัยนี้ไม่เหมือนในอดีต เป็นน้ำท่วมที่ไม่มีชีวิต เพราะมีการใช้ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง น้ำที่ท่วมก็จะมี การชะล้างยาต่างๆ เหล่านั้นลงไปด้วย ทำให้น้ำเน่าเสีย มีสารพิษปะปน ปลาไม่สามารถ อยู่หรือวางไข่ได้เหมือนในอดีต พระองค์



ทรงทราบและทรงทราหรือว่า **ควรจะทำอย่างไร ได้บ้าง** จึงได้กราบบังคมทูลไปว่า การแก้ปัญหา



ในเบื้องต้นมีอยู่ทางหนึ่งคือ พยายามเพาะพันธุ์ขึ้นมาใหม่ โดยวิธีการผสมพันธุ์ที่ไม่ใช่วิธีตามธรรมชาติ โดยการฉีดฮอร์โมนเร่งให้ไข่สุก เป็นการผสมเทียม เมื่อถึงเวลาที่พอเหมาะจึงรีบไขจากท้องมาผสมกับน้ำเชื้อ เมื่อได้ลูกปลาขึ้นมา ซึ่งเราก็จะเอาไปปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อให้ปลาเหล่านั้นยังคงอยู่ไม่สูญพันธุ์ไป จึงทำให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น เรียกว่า **“โครงการฟื้นฟูปลาไทยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** พระองค์มีพระราชดำรัสว่า แม่น้ำเจ้าพระยามีบางชนิดที่เป็นปลาเฉพาะถิ่นที่ไม่พบในที่อื่น จึงจำเป็นต้องอนุรักษ์ฟื้นฟูให้ได้ เพราะถ้าทำไม่ได้ก็จะสูญพันธุ์ไปจากโลก



เช่น ปลาหวีเกศ ซึ่งสูญพันธุ์ไปแล้ว ปลาคางเบื่อน และอีกชนิดหนึ่งคือปลากะไห ซึ่งเป็นปลามีเกล็ดที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่มีเฉพาะในแม่น้ำเจ้าพระยาเท่านั้น และใกล้จะสูญพันธุ์แล้ว ในเรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริด้วย เนื่องจากช่วงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรือใบ พระองค์ทรงสร้างเรือเอง วันหนึ่งขณะทรงแล่นเรือในวังสวนจิตรลดา ทรงเห็นว่ามีสัตว์ขนาดใหญ่ว่ายมาจนเรือที่ทรงกระเทือน ทำให้เกิดความสงสัยว่าเป็นสัตว์อะไร จึงเรียกอธิบดีกรมประมง ให้กรมประมงตรวจสอบดูว่ามีสัตว์อะไรอยู่ในสระ เมื่อได้นำอวนเข้าไปตีจึงพบว่า เป็นปลาตัวใหญ่มาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีรับสั่งถามว่า คือปลาอะไร อธิบดีกรมประมงได้กราบบังคมทูลว่าเป็นปลากะไหที่อาจจะเข้ามาอยู่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ อาจเข้ามาตอนผันน้ำเข้ามาในช่วงที่ปลายังเล็กอยู่ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่าเป็นปลากะไหเป็นปลาที่มีเฉพาะในประเทศไทย จึงมีพระราชดำรัสว่า **“เมื่อ**

เป็นของไทย และยังมีอยู่ก็พยายามอย่าให้สาบสูญ ต้องพยายามเพาะพันธุ์ให้ได้เพราะเราไม่สามารถจะพึ่งสิ่งแวดล้อมได้อีกต่อไป เพราะฉะนั้นก็พยายามเพาะให้ได้”



ปลากะไห



น้ำพระทัย สู่ใจชาวเขา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อสืบสานพระราชปณิธานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยทรงห่วงใยทุกข์สุขของประชาชนในทุกพื้นที่ไม่วั้นแม้กระทั่งชาวเขาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร พระองค์มีรับสั่งว่า

“ชาวเขาตามชายแดนก็มีความสำคัญ” ทรงมองในด้านความมั่นคง เนื่องจากชายแดนทางภาคเหนือมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ มีสงครามกันอยู่ และเป็นหนทางการขนย้ายสิ่งเสพติดในเรื่องนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเข้าใจดี ได้รับการอธิบายจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาโดยตลอด ว่ามีช่องทางใดบ้างที่เป็นจุดเสี่ยงเป็นเส้นทางที่มีการขนย้ายยาเสพติดผ่านประเทศไทย เหตุนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจึงมีพระราชดำริในการพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้ และเลือกพื้นที่ใกล้เคียงกับเส้นทางเหล่านั้น เพื่อทำโครงการที่จะพัฒนาชาวเขาในเขตนั้นให้ค่อยเป็นนุเป็นตาช่วยสอดส่องดูแล ทรงตระหนักว่า **การที่จะทำให้ประชาชนมาให้ความร่วมมือนั้นต้องทำให้เขาकिनดี**



อยู่ดีก่อน และมีพระราชดำริให้ทหารเข้าไปช่วยดูแลประชาชนด้วย ด้วยเล็งเห็นว่าทหารมีหน้าที่ต้องดูแลชายแดนอยู่แล้ว จึงเป็นการเหมาะสมที่จะให้ดูแลโครงการพัฒนาด้วย ทำให้เกิดโครงการพัฒนาการเกษตรที่สูง โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ โครงการปาร์กน้ำ ในพื้นที่นั้นและได้ขยายไปในพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ในทุกพื้นที่ที่เสด็จพระราชดำเนินไป พระองค์ไม่เคยละเลยที่จะทรงให้ความสำคัญกับเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชน โดยมุ่งหวังให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีสารอาหารเพียงพอเมื่อครั้งที่

เสด็จฯ ไปเยี่ยมราษฎรที่ดอยดำ อำเภอเวียงแหง ซึ่งเป็นพื้นที่ติดชายแดนพม่า ทางเหนือสุดของจังหวัดเชียงใหม่ ดอยดำมีลักษณะพิเศษคือ ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มาก และน้ำก็มีมาก มีลำธารขนาดใหญ่และน้ำไหลแรง มีรับสั่งถามชาวเขาที่อยู่ที่นี่ว่า **“ในลำธารมีปลาอะไรบ้าง พอจะหากินได้หรือไม่”** ในเวลานั้นชาวบ้านได้กราบบังคมทูลว่า พื้นที่บริเวณนั้นมันหนาว และสูงมาก ทำให้ปลาขึ้นมาไม่ค่อยถึง น้ำจึงไม่มีปลา จะมีแต่ปลาเล็กๆ ที่เป็นปลาที่อยู่ในท้องถื่น อาศัยอยู่ในทราย จึงมีรับสั่งต่อหน้าคณะผู้ติดตามว่า **“ควรจะหาปลาอะไรที่มาจากเขาเลี้ยงให้เขาได้มีกิน ให้มีโปรตีนเพียงพอ เพราะโปรตีนก็หายาก ชาวบ้านจะได้ไม่ไปล่าสัตว์”** ในตอนนั้นได้กราบบังคมทูลว่า อาจจะลองเอาปลาเมืองหนาวมาทดลองเลี้ยง แต่ยังไม่เคยมีหน่วยงานใดเคยทำ จึงอยากขอทดลองทำดู และได้พิจารณาแล้วว่า ปลาเรนโบว์เทราต์ น่าจะเลี้ยงง่ายที่สุดในสภาพอากาศในพื้นที่นั้น ประกอบกับ



ขณะนั้นกรมประมงมีความสัมพันธ์กับแคนาดาเป็นอย่างดี จึงได้ประสานประเทศแคนาดาขอพันธุ์ปลาเรนโบว์เทราต์มา และยังได้รับความสนับสนุนทางด้านวิชาการเป็นอย่างดีอีกด้วย

การดำเนินงานใช้วิธีนำเข้าไข่ที่ผสมแล้วมาเพาะพันธุ์ที่เมืองไทย ดำเนินการเลี้ยงในบ่อ ไม่สามารถปล่อยตามธรรมชาติได้หากปล่อยลงในธรรมชาติจะทำให้ปลาไหลไปตามน้ำลงสู่ด้านล่าง ซึ่งมีอุณหภูมิไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถมีชีวิตรอดได้ จึงต้องเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ แล้วผันน้ำเข้ามาจากลำธาร และมีตะแกรง



กั้นสองข้าง ให้น้ำผ่าน เนื่องจากปลาประเภทนี้ต้องใช้ ออกซิเจนสูงมากจึงต้องใช้วิธีให้น้ำผ่านเข้าออกตลอดเวลา น้ำจะได้ไม่เสีย การทดลองเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราต์ ที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ภายหลังทางโครงการหลวงนำไปทำต่อ ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดี และเป็นที่ยอมรับภาคของประชาชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้นทุนในการเลี้ยงสูงมาก ดังนั้นประชาชนในพื้นที่นั้นจึงต้องปรับวิธีการให้ชาวบ้านเลี้ยงเพื่อส่งขายเป็นรายได้ และนำเงินที่ได้ไปซื้อโปรตีนชนิดอื่นที่ราคาถูกและหาได้ง่ายกว่ามารับประทานแทน

หลังจากการทดลองเลี้ยงปลาเทราต์ประสบผลสำเร็จ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จฯ มาที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงดอยคำ ตามพระราชดำริ อีกครั้งหนึ่งได้พระราชทานพระราชดำริให้ลองเลี้ยงปลาสเตอร์เจียน เพื่อทำคาร์เวียร์ให้ศึกษาทดลองดูว่าทำได้หรือไม่ ตอนนั้นก็ศึกษาจากเอกสารดู จึงได้เลือกพันธุ์ไซบีเรียนสเตอร์เจียน ซึ่งเป็นพันธุ์ของรัสเซีย ซึ่งน่าจะพอนำมาเลี้ยงได้ ในตอนนั้นได้ติดต่อกับประเทศสมาพันธรัฐเยอรมนีว่ามีปลาพันธุ์นี้อยู่หรือไม่ ได้ลองซื้อไข่มา แล้วทดลองเลี้ยงแบบที่เลี้ยงปลาเทราต์

แต่มาดำเนินการที่โครงการหลวงก่อน เพราะที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงดอยคำตามพระราชดำริยังไม่มีไฟฟ้า การเลี้ยงในสระนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ จากนั้นได้ไปขอพันธุ์ไซบีเรียนสเตอร์เจียนจากประเทศรัสเซียมาเลี้ยงอีกครั้ง ครั้งนี้ได้ผล มีไข่ ซึ่งปกติจะมีไข่เมื่อครบ ๘ ปี ดังนั้นปีที่ ๗ จึงเอามาเอกซเรย์ดู พบว่าเริ่มมีไข่บ้างแล้ว ก็ถือว่าประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง จึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายรายงาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีรับสั่ง **ให้กำลังใจว่าใกล้สำเร็จแล้ว** นอกจากนี้ยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสั่งว่า **เรื่องที่ไม่มีไฟไม่ใช่เรื่องยากเลย แต่เรื่องที่ยากคือหนทางขึ้นดอยมันลำบาก เพราะถนนไม่ดี หน้าฝนก็แทบจะเดินทางไม่ได้** ดังนั้นจึงย้ายโครงการไปอยู่โครงการพัฒนาการเกษตรที่สูง

ดอยคำตามพระราชดำริ เพราะที่นั่นอุณหภูมิทุกอย่างมีความเหมาะสม และได้เสนอโครงการต่อสำนักงานกปร. เพื่อรับสนองพระราชดำริต่อไป



ปลาไซบีเรียนสเตอร์เจียน



ปะการังเทียม...ขจัดทุกข์ร้อนของประชาชน

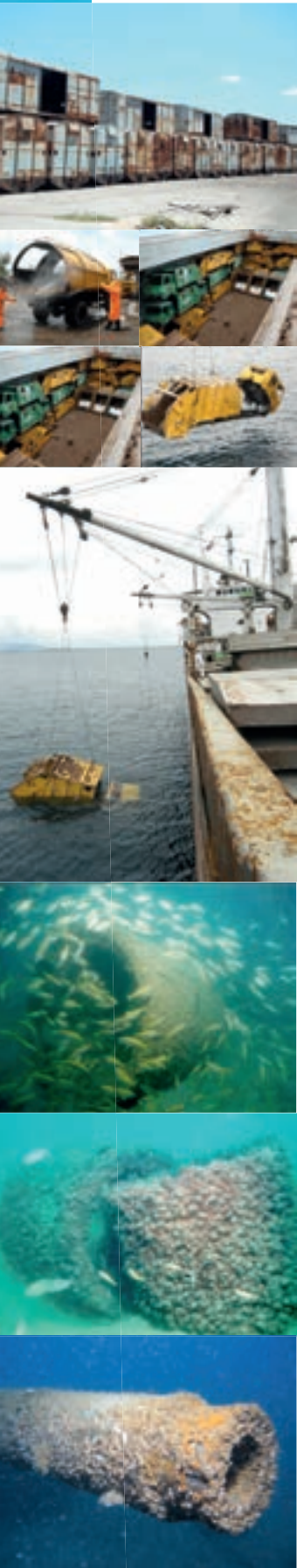
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ความสำคัญกับความทุกข์ร้อนของประชาชนเป็นอย่างมาก ทรงทุ่มเทกำลังพระวรกาย ด้วยพระราชหฤทัยห่วงใยประชาชนตลอดเวลา เมื่อราวปี ๒๕๔๔ ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรที่บ้านละเวง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ริมทะเล ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำการประมงขนาดเล็ก ในครั้งนั้นมีราษฎรได้ถวายฎีกาเนื่องจากมีความยากลำบากเป็นอย่างมาก เพราะจับปลาไม่ได้ ค่าน้ำมันแพงออกเรือไปก็ไม่คุ้มทุน เมื่อทรงรับทราบปัญหา ทรงกังวลมาก เมื่อกลับถึงพระตำหนักจึงได้นำความกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการเร่งด่วนทางโทรศัพท์ ในวันนั้นเลย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงแนะนำให้ประชุมกับนักวิชาการเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ดังนั้น ในคืนนั้นเวลาประมาณตี ๒ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงได้เรียกประชุมเจ้าหน้าที่ นักวิชาการอย่างเร่งด่วน โดยไม่ได้ห่วงพระวรกายของพระองค์เองแต่อย่างใด เพราะทรงห่วง



ทุกข์ร้อนของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งในครั้งนั้น ผมได้ถวายรายงานไปว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจาก พื้นที่บริเวณนั้นเป็นพื้นทรายล้วน ไม่มีเกาะแก่ง ไม่มีก้อนหิน ไม่มีปะการัง ไม่มีที่ให้ปลาและสัตว์น้ำอาศัย ประกอบกับมีเรือประมงขนาดใหญ่เข้ามาทำประมงในบริเวณนั้นได้กวาดจับปลาไปหมด เรือประมงขนาดเล็กไม่สามารถจับปลาได้ เมื่อทรงทราบปัญหาดังกล่าว วันรุ่งขึ้นสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงได้พระราชทานเลี้ยงอาหาร โดยได้เชิญผู้ประกอบการเรือประมงขนาดใหญ่ และเรือประมงขนาดเล็กมาทานเลี้ยงด้วยกัน แล้วรับสั่งว่า **“จะต้องเห็นใจชาวบ้านนะ เพราะเขาจำเป็นต้องทำมาหากินบริเวณนั้น”** ทรงขอร้องเรือประมงขนาดใหญ่ไม่ให้ทำการประมงบริเวณใกล้ฝั่งมาก เพราะมีศักยภาพพอที่จะออกเรือไปจับปลาในระยะไกลได้ นับเป็นการจัดการปัญหาของพระองค์ท่านอย่างหนึ่ง ที่ทำให้เกิดการรับรู้ทำความเข้าใจร่วมกัน และเกื้อกูลซึ่งกันและกันด้วย





นอกจากนี้ยังมีรับสั่งให้หาแนวทางทำให้ปลาเข้ามาอาศัยอยู่บริเวณนั้นมากขึ้น ซึ่งผมได้กราบบังคมทูลไปว่า อาจใช้การทำปะการังเทียม เพื่อให้ปลาและสัตว์น้ำได้มีที่อาศัยหลบภัย รวมถึงยังช่วยป้องกันไม่ให้เรือใหญ่เข้ามาใกล้ชายฝั่งด้วยเพราะอวนจะพัง เนื่องจากปะการังเทียมจะมีน้ำหนักและมีความคมเวลาอวนมาโดนก็จะขาดเสียหาย เพราะฉะนั้นจึงเป็นช่องทางที่ปลาจะได้เข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องใช้เวลา จากนั้นมีพระราชดำริเพิ่มเติมว่า ควรใช้วัสดุอะไรที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการจากหลายหน่วยงานเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ ซึ่งท่านพลเอก สุรวรรณรัฐ องคมนตรี เสนอว่า จะขอให้การรถไฟสนับสนุนตู้รถไฟที่ไม่ใช้แล้วเป็นวัสดุในการทำปะการังเทียม แต่ทรงกังวลเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมจึงมีรับสั่งว่า

“แล้วจะมีความเสียหายอะไรหรือไม่กับการที่เอาเหล็กไปทิ้งทางทะเล” ได้กราบบังคมทูลไปว่า “เหล็กไม่ละลายน้ำ ถึงแม้มีสนิมก็ไม่ละลายน้ำแต่จะตกตะกอนไป และในทะเลก็มีเหล็กจำนวนมากอยู่แล้ว อย่างทรายก็มีแร่เหล็กผสมอยู่ เพราะฉะนั้นไม่น่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” เมื่อทรงทราบดังนั้น จึงมีรับสั่งให้รีบดำเนินการ ทางคณะทำงานได้เร่งดำเนินการทันที มีการศึกษาพื้นที่ความเหมาะสมในการวางปะการังเทียม ตำแหน่งวางปะการัง ภายหลังการรถไฟได้สนับสนุนตู้รถไฟประมาณร้อยกว่าตู้ ใช้วิธีขนมาทางเรือขนส่งสินค้า ภายในระยะเวลา ๓ - ๔ เดือนก็เสร็จ

จากนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ มาเปิดโครงการ และมีรับสั่งให้เชิญผู้ประกอบการเรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็กมาอยู่ที่หน้าชายหาดให้เป็นเหมือนสัญลักษณ์ว่าให้ทุกคนมาช่วยกัน

“ทรงคิดรอบคอบมาก ใสใจแม้ในเรื่องเล็กน้อยที่อาจสร้างผลกระทบให้แก่ประชาชน” ในบางเรื่องทางคณะผู้ติดตามยังไม่ทันได้คาดคิด ดังเช่นกรณีที่เชิญชาวบ้านมาร่วมงาน พระองค์ทรงนึกถึงว่าชาวบ้านที่มาในวันนั้นต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางและต้องสละเวลาในการประกอบอาชีพ ทำให้ขาดรายได้ จึงได้ให้สำรวจดูว่าใครมาบ้าง มีเรือกี่ลำ เรือใหญ่กี่ลำ เรือเล็กกี่ลำ และได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้ชาวประมงที่มาร่วมงานทุกคนเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าน้ำมัน ไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน พอหลังจากเปิดโครงการฯ ได้หนึ่งปีได้เสด็จฯ อีกครั้ง ปรากฏว่าปลาชุกชุมขึ้น ชาวบ้านบอกว่าจากแต่ก่อนที่แทบหากินไม่ได้แต่เดี๋ยวนี้เขาได้เดือนละหมื่นกว่าบาท เราก็ไม่นึกว่ามันจะเร็วขนาดนั้นเพราะคิดไว้ว่าจะสองปีเป็นอย่างต่ำที่พอจะมีปลาอะไรเพิ่มขึ้น **พระองค์ท่านทรงปลื้มมาก** ส่วนชาวบ้านก็ดีใจซาบซึ่งน้ำตาไหล

จากผลสำเร็จของโครงการดังกล่าว ส่งผลดีต่อด้านความมั่นคง ซึ่ง ดร.จรัลธาดาฯ ได้เล่าว่า หมู่บ้านนั้นไม่มีปัญหาเรื่องผู้ก่อการร้ายเลย เพราะชาวบ้านต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ แล้วก็กลายเป็นแนวร่วมในการสอดส่องดูแลความมั่นคงปลอดภัยของพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และหลังจากนั้นก็มีการขยายผลไปทำในพื้นที่อื่น ๆ เรื่อยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ เมื่อทุกภาคส่วนเห็นผลสำเร็จได้มีหน่วยงานภาคเอกชนเข้าช่วยสนับสนุนทางด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น ส่วนในบริเวณใกล้ชายฝั่งแนะนำให้ประชาชนใช้วัสดุในท้องถิ่นที่ทำกันเอง เช่น ทางมะพร้าว กิ่งไม้ มาทำเป็นปะการังเทียม หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า **“ซั้ง”** ซึ่งแต่ก่อนชาวบ้านก็ไม่รู้กันเพราะจะทำอยู่ในน้ำจืดหรือป่าชายเลนมากกว่า ได้ไปแนะนำ ภายหลังจากดำเนินการตามพระราชดำริดังกล่าวไม่นาน ทำให้มีปลาชุกชุมขึ้น ชาวประมงสามารถจับปลาเพื่อเลี้ยงชีพได้มากขึ้น ต่างก็ซาบซึ่งในน้ำพระราชหฤทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเป็นอย่างมาก



ฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

นอกจากทรงห่วงใยในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ยังทรงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรด้วย ทรงตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล น้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งเสียหาย สัตว์น้ำในทะเลมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อราวปี ๒๕๔๘ **ได้มีรับสั่งว่าให้ลองพิจารณาว่าสามารถทำอะไรได้บ้าง** นางวสุนา เทพหัสติน ฦ อยุธยา น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินจำนวน ๘๒ ไร่ ๒ งาน ๕๐ ตารางวา อยู่ริมทะเล ที่ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัด

เพชรบุรี เนื่องจากขณะนั้นมีคนทำฟาร์มกุ้งกันจำนวนมาก และทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมทำลายป่าชายเลนมากขึ้น เมื่อสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ก็ไม่สามารถเลี้ยงกุ้งได้ บ่อกุ้งถูกทิ้งเป็นบ่อร้างให้หาหนทางทำโครงการเพื่อเป็นตัวอย่างในการประกอบอาชีพที่ถูกวิธี ไม่ใช่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม และมีกรวิจัยใหม่ๆ เพื่อให้เกิดเป็นอาชีพใหม่แก่ประชาชน การอนุรักษ์สัตว์น้ำบางอย่าง เช่น หอย ซึ่งมีการเพาะพันธุ์ที่นี้แล้วก็ปล่อยลงสู่ธรรมชาติ รวมถึงสามารถให้คนทั่วไปได้มาศึกษา เมื่อผมรับพระราชดำริมาจึงได้ประชุมนักวิชาการเพื่อดำเนินงานต่อ ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิด **“โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** โดยมีรูปแบบและออกแบบ



เป็นสัดส่วน เลือกสัตว์ที่มาเพาะพันธุ์ให้เหมาะสมกับความเค็มที่แตกต่างกัน และทำหลายอย่าง เพื่อให้คนที่มาดูงานได้ทำตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตน

นอกจากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลแล้ว เรื่องของทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่สูงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญมาก ซึ่งวัฒนธรรมของชาวเขาอย่างหนึ่งคือ จะนิยมปลูกข้าวไว้ทานเอง และข้าวที่ปลูกเป็นข้าวไร่ ต้องมีการถางป่า ทำบนไหล่เขา แล้วแปลงหนึ่งจะต้องทำให้เขาพอกินไป ๑ ปี ฉะนั้นพื้นที่ก็ต้อง



ใหญ่พอควร และเมื่อทำเพียงปีเดียวดินก็หมดธาตุอาหาร ต้องหาพื้นที่
ปลูกใหม่ รอให้ดินฟื้นคืนธาตุอาหารกลับมา เมื่อครบ ๗ ปี จึงค่อยกลับมา
ทำที่เดิมได้ เพราะฉะนั้นป่าจึงถูกทำลายไปจำนวนมาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงให้หน่วยงาน
ต่างๆ ร่วมหาแนวทางแก้ไข เป็นที่มาของโครงการอนุรักษ์น้ำ โครงการบ้านเล็ก
ในป่าใหญ่ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริมีการแนะนำให้
ชาวบ้านเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ ต้องไปทำความเข้าใจกับชาวบ้าน มาปลูกข้าว
แบบนาขั้นบันไดแทน ช่วงแรกก็ให้กรมพัฒนาที่ดินไปช่วยชาวบ้าน นอกจากนี้
ยังนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการปลูกหญ้าแฝก
เพื่อป้องกันการพังทลายของดินด้วย พอปลูกข้าวได้พอเพียงเราก็ขอพื้นที่
ที่ชาวบ้านเคยลงไปทำข้าวไร่ดิน แล้วทำการปลูกป่าให้ชาวบ้านมาร่วมโครงการ
และมาช่วยดูแลป่าให้เราด้วย

หลังจากดำเนินโครงการได้ระยะหนึ่ง ป่าเริ่มเขียว ลำธารที่เคยเหือดแห้ง
ในหน้าร้อนก็เริ่มกลับมา มีน้ำทั้งปี ชาวบ้านสามารถปลูกข้าวทำเกษตรได้ทั้งปี
มีรายได้มากขึ้น รับรู้ว่าการอนุรักษ์ป่ามีประโยชน์มากเพียงใด ธรรมชาติเก่าๆ
ก็กลับมา ปัจจุบันชาวบ้านช่วยกันรักษาป่าอย่างจริงจัง เป็นเรื่องที่เขาได้เรียนรู้
ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า **“โครงการป่าของสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถทุกแห่ง ทำให้ป่าดีขึ้นหมด”**

ทรงคิดถึงแต่เรื่องความเป็นอยู่ ความทุกข์สุขของประชาชน

ตลอดระยะเวลากว่า ๒ ชั่วโมง ที่ ดร.จรัลธาดาฯ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวจากประสบการณ์ตรง
ในการทำงานสนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ ทำให้คณะทำงานจากสำนักงาน กปร. ต่างซาบซึ้ง
ถึงความห่วงใยและน้ำพระราชหฤทัยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ที่มีต่อประชาชนทั่วประเทศ นอกจากนี้
ยังได้รับความรู้เกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่เป็นประโยชน์จากเรื่องราว
การตามเสด็จอีกมากมาย ในช่วงสุดท้ายของการสัมมนา
ดร.จรัลธาดาฯ ได้กล่าวถึงความประทับใจจากการที่ได้มีโอกาส
ทำงานสนองเบื้องพระยุคลบาท

**ตนคงรู้สึกไม่ต่างจากประชาชนชาวไทยทุกคน
ทุกพระองค์เป็นที่เคารพรักของพวกเราทุกคน ถือเป็น
ความภาคภูมิใจอย่างหาที่สุดในชีวิตที่ได้รับใช้ใต้เบื้อง
พระยุคลบาท การทำงานกับพระองค์ท่าน ทำให้เราได้บุญไปด้วยตลอดเวลา และยังได้เห็นพระจริยวัตร
ของพระองค์ท่าน ก็ยิ่งทำให้ประทับใจขึ้นไปอีกว่า พระองค์ท่านทรงคิดถึงแต่เรื่องความเป็นอยู่
ความทุกข์และสุขของประชาชน เป็นเรื่องที่ไม่ได้เสแสร้ง แล้วก็อยู่ในพระราชหฤทัยตลอดเวลา
และนอกจากนี้ถึงปากท้องประชาชนแล้วยังทรงนึกถึงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่จะรักษา
ให้อยู่กับลูกหลานสืบไป**



ชีวิตใหม่ ในฟาร์มตัวอย่างชายแดนภาคใต้

■ เรียบเรียงโดย นางสาวมทิดา ภัคทิพวัตติ
สำนักประชาสัมพันธ์

จากการที่ได้ร่วมเดินทางไปกับคณะตรวจเยี่ยมโครงการพัฒนาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ของ พลเอก ณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้เคยนำเรื่องราวลงวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๖ ไปแล้ว ปัจจุบันนี้ได้มีโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และ ฟาร์มตัวอย่างเกิดขึ้นใหม่ และมีการพัฒนาต่อยอดในหลายพื้นที่ของ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ โดยคอลัมน์แนะนำโครงการ ฉบับนี้ จะขอแนะนำโครงการที่น่าสนใจ ๒ โครงการในจังหวัดปัตตานี โดยมีสาระสำคัญดังนี้



โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มตัวอย่าง บ้านสี่ปาย ตำบลตาสีอ้ายรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔ พลเอก ณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ พร้อมด้วย นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ และคณะ ได้เดินทางไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นบริเวณพื้นที่สาธารณประโยชน์ “ป่าโคกสี่ปาย” หมู่ที่ ๑, ๒ ตำบลตาสีอ้ายรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พื้นที่ประมาณ ๘๙๐ ไร่ ตามที่ราษฎรชุดอาสาสมัครหมู่บ้าน (อรบ.) เสนอขอจัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อให้ราษฎรได้ฝึกงานและมีอาชีพการเกษตร โดยโครงการดังกล่าวได้เริ่มดำเนินงาน เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งมีราษฎรจากหมู่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียง สมัครเข้าเป็นสมาชิกเริ่มแรก เพื่อทำการบุกเบิกเปิดพื้นที่ จำนวน ๒๑ คน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐๗ คน และมีกิจกรรมภายในโครงการฯ ดังนี้



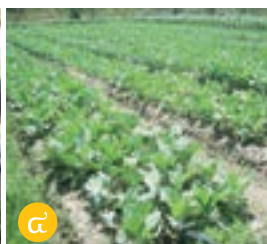
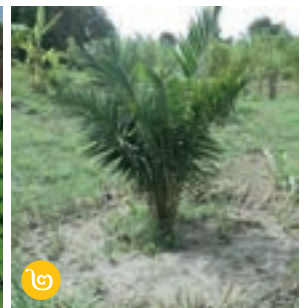


โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
 บ้านสีปาย ตำบลตาสีอ้ายรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พิกัด QH 634504
 พื้นที่โครงการ ๘๘๖ ไร่ เปิดพื้นที่จัดทำโครงการฯ เต็มพื้นที่ทั้ง ๘๘๖ ไร่

การเกษตร

- ปลูกพืชหมุนเวียน ๒๕๐ ไร่
- ปลูกไม้ผล ๑๐๐ ไร่
- ปลูกปาล์มชน ๔๐๐ ไร่

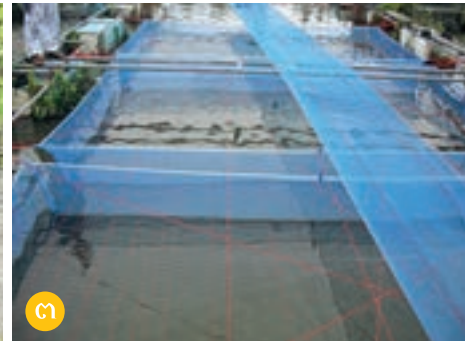
(ปลูกปาล์มน้ำมัน) โดยมีการปลูก ถั่วฝักยาว บวบเหลี่ยม ผักคะน้า มะระขึ้นก กัลล้าหมากแดง ขยายพันธุ์ไม้ไผ่ ลูกหยี เป็นต้น



๑. แดงร้าน
๒. ปลูกหญ้าแฝกรอบ ๆ ต้นปาล์มน้ำมัน
๓. โรงคัดแยกพืชผักชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีราษฎร มาขอซื้อจากฟาร์มตั้งแต่เช้า ที่เหลือจะนำไป ส่งจำหน่าย ณ สหกรณ์ห้องเย็น จังหวัดปัตตานี
๔. ผักคะน้า
๕. เพาะกล้าผักให้มีความแข็งแรงก่อนนำ ปลูกในแปลง
๖. แปลงเพาะกล้าหมากแดงจำนวนหลาย หมื่นต้นของฟาร์มตาสีอ้ายรี มีผู้สั่งจอง จำนวนมาก

การประมง

ขุดบ่อเลี้ยงปลา ๑๐ บ่อ เนื้อที่ ๒๐ ไร่
เลี้ยงปลาตูก จำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัว เลี้ยงปลา
ในกระชัง ๓๐ กระชัง เลี้ยงปลานิล จำนวน
๑๕,๐๐๐ ตัว



๑. เลี้ยงปลาที่บ่อบริเวณในกระชัง
๒. เลี้ยงปลาตูกในบ่อซีเมนต์
๓. อนุบาลลูกปลา

การปศุสัตว์

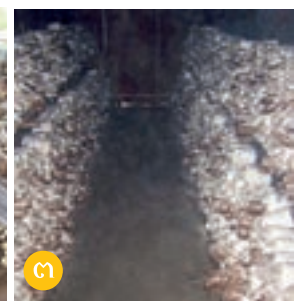
เลี้ยงแพะเนื้อ จำนวน ๓๐ ตัว



๑. โรงเรือนเลี้ยงแพะ
๒. เลี้ยงแพะด้วยหญ้า และ
อาหารสำเร็จ
๓. เลี้ยงเปิดและไถ่รวมกัน

การเพาะเห็ด

เพาะเห็ดนางฟ้า ๑๐ โรง ให้ผลผลิต ๒๕ กก./วัน

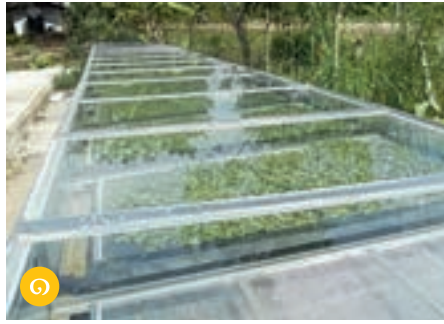


๑. บรรจุถุงรอจำหน่าย
๒. สมาชิกผลิตก่อนเชื้อเห็ด
๓. โรงเรือนเพาะเห็ดนางฟ้า



การแปรรูป

แปรรูปมะรุ้มแคปซูล ๒๐๐,๐๐๐ เม็ด/เดือน
การทำมะรุ้มแคปซูล บรรจุขวดละ ๑๐๐ แคปซูล
จำหน่ายขวดละ ๑๐๐ บาท มีผู้นิยมมาก แต่ละ
วันผลิตได้วันละ ๑๐๐ ขวด ยังไม่เพียงพอกับ
ความต้องการของตลาด



๑



๒



๓

๑. อบรมมะรุ้มด้วยพลังงานแสงอาทิตย์
๒. มะรุ้มแคปซูลพร้อมจำหน่าย
๓. การทำมะรุ้มแคปซูล บรรจุขวดละ ๑๐๐ แคปซูล
จำหน่ายขวดละ ๑๐๐ บาท มีผู้นิยมมาก แต่ละวัน
ผลิตได้วันละ ๑๐๐ ขวด ยังไม่เพียงพอกับความ
ต้องการของตลาด



การเพาะเลี้ยงหนอนนก

เพาะเลี้ยงหนอนนก ๑,๐๐๐ ถาด



๑



๒



๑. คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์
๒. ตัวหนอนพร้อมจำหน่าย

ซึ่งการเกษตรเหล่านี้ทำให้ราษฎรมีอาชีพ มีรายได้ครัวเรือนเพียงพอ และได้นำความรู้ด้านการเกษตร
ปศุสัตว์ การประมง จากฟาร์มตัวอย่างฯ ไปทำที่บ้าน สร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย

๒.

โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มตัวอย่าง บ้านโคกหมัก ตำบลดาโต๊ะ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

นายสุรัตน์ จันทร์แสง ผู้ใหญ่บ้านโคกหมัก หมู่ที่ ๒ ตำบลดาโต๊ะ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี ได้ถวายฎีการ้องทุกข์ว่าประสบปัญหาความเดือดร้อน ราษฎรในหมู่บ้านและหมู่บ้านข้างเคียงถูกลอบทำร้ายขณะออกไปประกอบอาชีพรับจ้างกรีดยางและทำงานในตัวเมืองหลายราย โดยต้องการจะขับไล่คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธให้ออกนอกพื้นที่ ด้วยการส่งจดหมายข่มขู่ชาวบ้านให้ขายทรัพย์สิน ที่ดินทำกินบ้านเรือน ที่อยู่อาศัยในราคาถูกและให้อพยพออกไปอยู่นอกพื้นที่ มิฉะนั้นจะได้รับความปลอดภัย ด้วยเหตุนี้ ชาวบ้านโคกหมักไม่กล้าออกไปทำงานนอกพื้นที่ เพราะเกรงจะได้รับอันตรายจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ จึงได้พร้อมใจกันน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านโคกหมัก จำนวน ๙๕ ไร่ นำมาจัดทำเป็นโครงการพัฒนาบ้านโคกหมัก สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงรับทราบสถานการณ์ด้วยความห่วงใย จึงนำที่ดินที่ราษฎรน้อมเกล้าฯ ถวายมาจัดทำเป็นโครงการฟาร์มตัวอย่างขึ้น โดยมีจำนวนสมาชิกร่วมโครงการฯ ทั้งหมด ๒๐๗ คน และมีกิจกรรมภายใน ดังนี้



โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
บ้านโคกหมัก ตำบลดาโต๊ะ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี
พิกัด QH 468437 พื้นที่โครงการ ๑๐๘ ไร่ ๑๒ งาน ๙๖ ตารางวา



การเกษตร

ปลูกพืชหมุนเวียน ๖๔.๕ ไร่

ปลูกไม้ผล ๑.๕ ไร่

ปลูกป่าชุมชน ๑๓ ไร่

(พื้นที่ป่า ๓ ไร่ ถนน ๒ ไร่ บ่ออนุบาล ๕ ไร่ สระน้ำ ๕ ไร่ อาคาร ๒ ไร่) โดยมีการปลูกมะเขือ แปลงผัก พริก ชะอม ข้าวโพด ถั่ว เป็นต้น



๑



๒

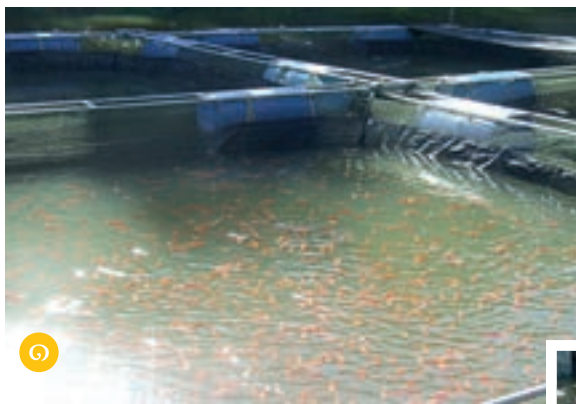


๓

๑. แปลงผักกาด

๒. พริก

๓. ฟาร์มแห่งนี้ถึงแม้จะมีพื้นที่จำกัด และมีสมาชิกทำงานเพียง ๘๑ คน แต่สามารถทำรายได้เฉลี่ยเดือนละประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท สมาชิกในฟาร์มเป็นคนขยันสมควรที่จะให้ฟาร์มอื่นๆ ได้ดูเป็นตัวอย่าง



๑

การประมง

ชุดบ่อเลี้ยงปลา ๗ บ่อ เนื้อที่ ๕ ไร่ เลี้ยงปลากระชัง ๔ กระชัง

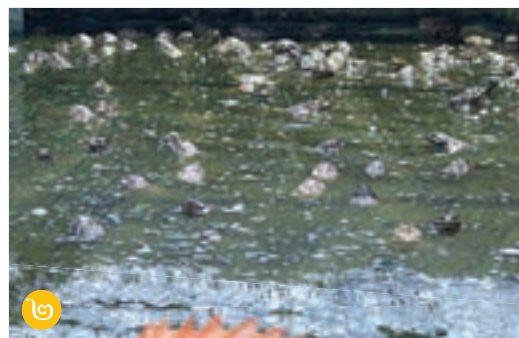
ปลาสรวย ๓,๐๐๐ ตัว

ปลานิลดำ ๔,๐๐๐ ตัว

ปลาทับทิม ๒,๐๐๐ ตัว

ปลากดเหลือง ๒,๐๐๐ ตัว

ปลาจระเม็ด ๑,๕๐๐ ตัว



๒

๑. ปลาทับทิม

๒. ปลานิลดำ, ปลาสรวย



การปลูสดัว

เลี้ยงวัวเนื้อ	๑๐	ตัว
เลี้ยงไก่ไข่	๒๙๖	ตัว
เลี้ยงเป็ดไข่	๙๐	ตัว
นกกกระทา	๒๙๐	ตัว



๑. ลูกเป็ด
๒. ไก่ไข่

การเพาะเห็ด

เห็ดนางฟ้า	๓	โรง
ห้องผลิตเชื้อ	๑	ห้อง

การแปรรูปอาหาร

ขนมกะหรี่ปั๊บ ไข่ฟักแฟง ไข่ถั่ว
ขนมดอกจอก

นาข้าว

โดยมีการทำนาตกลีละ ๒ ครั้ง

- ๑. ขนมกะหรี่ปั๊บ ไข่ฟักแฟง ไข่ถั่ว ขนมดอกจอก
- ๒. เห็ดนางฟ้า
- ๓. ทำนาข้าวปีละ ๒ ครั้ง



ผลผลิตแต่ละกิจกรรม สามารถนำไปเลี้ยงครอบครัว โดยไม่ต้องพึ่งตลาดในตัวเมือง เพื่อลดอันตรายจากการเดินทาง ส่วนที่เหลือนำไปจำหน่ายให้กับราษฎรในบริเวณใกล้เคียงได้

จากการต่อยอดของโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และฟาร์มตัวอย่างของ ๓ พื้นที่ชายแดนใต้ นั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติมมากมาย และได้นำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถมาเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ต้องขอขอบคุณความเอื้อเฟื้อข้อมูลเป็นอย่างดีจาก ท่านพลเอก ณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ คณะทำงาน และจะนำรายละเอียดเรื่องราวโครงการอื่น ๆ มานำเสนอในโอกาสต่อไป 🙏



โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

■ โดย สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๑

“... ในอนาคตผลผลิตสัตว์น้ำทะเลชนิดต่างๆ จากฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
จะเป็นอีกทางเสื่อที่สำคัญ ทดแทนการออกไปจับสัตว์น้ำในทะเลที่ห่างไกล..”

พระราชดำริของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เนื่องจาก ทรงทราบปัญหาสัตว์ทะเลธรรมชาติในน่านน้ำไทยลดน้อยลงมาก รวมทั้งน้ำมันเชื้อเพลิงและปัจจัยอื่นๆ ที่ใช้ในการ ออกเรือไปจับสัตว์น้ำธรรมชาติในทะเลที่ห่างไกลมีต้นทุนที่สูงขึ้นมาก จนกระทั่งสัตว์น้ำที่จับได้ขายแล้วไม่คุ้มทุน จึงทรงมีพระราชดำริให้ทำฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสาน ในพื้นที่ ดินนาเกลือริมทะเล ซึ่งนางวราสนา เทพหัสดิน ณ อยุธยา น้อมเกล้าฯ ถวาย จำนวน ๘๒ ไร่ ๒ งาน ๕๐ ตารางวา ณ หมู่ ๕ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้เป็นฟาร์มตัวอย่างแก่ผู้จับสัตว์น้ำ ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

และผู้สนใจทั่วไป ได้ศึกษาเรียนรู้ ดูงาน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และนำไปปรับใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมท้องถิ่นของตนเองต่อไป

โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานฯ นับเป็นฟาร์มตัวอย่างแห่งใหม่ภายใต้มูลนิธิศิลาปาชีพ เช่นเดียวกับฟาร์มตัวอย่างแห่งอื่นทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ ด้านการประมงแก่เกษตรกรทั้งในและต่างพื้นที่ ได้นำไปปรับใช้ ในการประกอบอาชีพประมงทางเล็กร โดยไม่ต้องออกเรือ ไปจับสัตว์น้ำในทะเลที่ห่างไกล ซึ่งมีภาระค่าใช้จ่ายด้าน น้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ส่งผลต่อราคาสินค้าสัตว์น้ำ





กรมประมง จึงได้วางแผนโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเดิมของโครงการฯ ซึ่งเป็นดินเค็ม มีความเค็มสูงระหว่าง ๒๕ - ๔๐ ส่วนในพัน เนื่องจากเป็นนาเกลือทิ้งร้าง ลักษณะดินเป็นตะกาด ประกอบกับมีน้ำทะเลท่วมถึงพื้นที่ ให้เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จึงจำเป็นต้องนำดินมาถมสร้างคันบ่อและพื้นที่บ่อเพื่อกักเก็บน้ำทะเล และวางระบบการหมุนเวียนของน้ำระหว่างน้ำจืดและน้ำทะเลให้สมดุลและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำทะเลแต่ละช่วงชีวิตด้วย นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่โครงการฯ ยังมีแหล่งน้ำจืดจากคลองซอยชลประทาน ทำให้สามารถปรับความเค็มของน้ำมาใช้ได้ตั้งแต่ ๕ ส่วนในพัน ถึงมากกว่า ๑๗๐ ส่วนในพัน จึงสามารถเลี้ยงสัตว์สองน้ำ เช่น กุ้งก้ามกราม ปลานวลจันทร์ทะเล ปลากระพงขาว และปลาน้ำเค็ม เช่น ปลากุดสลัด ปลากระวัง และปลาหมอทะเล ได้อีกด้วย

จุดเด่นของฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานแห่งนี้คือ จะไม่มีการปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มสู่สิ่งแวดล้อมหรือที่เรียกว่า ฟาร์มซีโร่เวสต์ (Zero waste) โดยมีระบบท่อน้ำเชื่อมโยงถึงกันทุกฟาร์มย่อย ของเสียจากทุกฟาร์มย่อยจะถูกนำมาใช้เป็นอาหารของไร่น้ำเค็ม (อาร์ทีเมีย) ที่ดำรงชีวิตโดยการกรองกินอินทรีย์สารทุกชนิด และตัวไร่น้ำเค็มเองสามารถนำมาใช้เป็นอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน

ในฟาร์มด้วย น้ำที่เค็มจัดจากการเลี้ยงไร่น้ำเค็มจะส่งต่อไปยังแปลงสาธิตการทำนาเกลือ ซึ่งได้พัฒนาต่อยอดไปสู่การทำนาทะเลธรรมชาติแบบผึ่ง เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตเกลือให้มีราคาสูงขึ้น และกระบวนการสุดท้ายของการทำนาเกลือจะได้ปุ๋ยสำหรับนำไปเพาะปลูกต้นไม้ นอกจากนี้ฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานฯ ยังมีการดำเนินการเพื่อคงความเค็มของน้ำทะเลในทุกฟาร์มย่อยต่างๆ ให้คงที่ตลอดทั้งปี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบสืบพันธุ์ของสัตว์น้ำ โดยมีการพัฒนาระบบน้ำไหลเวียนขึ้น-ลง เลียนแบบธรรมชาติ หรือหลักการนำพาออกซิเจน แร่ธาตุ รวมทั้งสารอาหารไปหาผู้ใช้ประโยชน์ คือ สาหร่ายเซลล์เดียวจนถึงสาหร่ายขนาดใหญ่ครบวงจร ทำให้ลดการเน่าเสียหรือการล้มลงของห่วงโซ่อาหารทุกห่วงโซ่ เป็นองค์ความรู้ที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างได้





นอกจากเป็นฟาร์มซีไร้เวสต์แล้ว ฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานฯ แห่งนี้ ยังเป็นที่รวมของนวัตกรรมการพัฒนาอุปกรณ์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องซื้อจากต่างประเทศ เช่น อุปกรณ์แยกของเสียจำพวกโปรตีนออกจากน้ำ (protein skimmer) เรือและถังลำเลียงปลาให้มีชีวิตรอด ถึงรวบรวมไปปลาตู้หลังการวางไข่ เครื่องให้อากาศพลังงานแสงอาทิตย์ เครื่องให้อาหารสัตว์น้ำอัตโนมัติ กระชังเลี้ยงสัตว์น้ำที่เคลื่อนที่ได้ ฯลฯ

สำหรับพื้นที่ในทะเล ได้จัดทำแปลงสาธิตการเลี้ยงหอยแมลงภู่แบบแพเชือก ซึ่งเป็นรูปแบบการเลี้ยงแบบใหม่ที่ลดปัญหาการตายของหอยแมลงภู่จากการหักล้มของหลักไม้ในฤดูมรสุม และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมบริเวณแปลงเลี้ยงที่เกษตรกรมักตัดโค่นหลักทิ้งตอไว้ในพื้นทะเล รวมทั้งการปักหลักล่อหอยที่หนาแน่น ซึ่งเป็นสาเหตุของการเป็นโรคพยาธิในหอยสองฝาหลายชนิด นอกจากนี้ แพเชือกเลี้ยงหอยแมลงภู่ยังมีประโยชน์ที่เปรียบเสมือนปะการังลอยน้ำเป็นที่อาศัยหลบซ่อนของปลาและสัตว์น้ำขนาดเล็ก ให้หลบซ่อนอาศัยจนถึงวัยเจริญพันธุ์ สร้างความอุดมสมบูรณ์แก่ท้องทะเลบริเวณนี้ตลอดไป

ปัจจุบันโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานฯ ยังคงมีการดำเนินงานเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้สะท้อนผ่านชาวบ้านและเกษตรกรโดยรอบพื้นที่โครงการฯ ที่บอกว่า เมื่อมีฟาร์มทะเลตัวอย่างฯ แห่งนี้เกิดขึ้นก็เหมือนมีธนาคารสัตว์ทะเลธรรมชาติอยู่ใกล้ชุมชน มีพันธุ์สัตว์น้ำพวกยี่เกาะ เช่น หอยแมลงภู่ หอยนางรม

หอยตะกอม หอยมุก ลอยตามน้ำเข้ามาเกาะแพเชือกในฟาร์ม โดยไม่ต้องซื้อหา ไม่ต้องให้อาหาร และยังเป็นที่ยลบกภัยและขยายพันธุ์ของสัตว์ทะเล เช่น ปู กุ้ง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่สามารถจับสัตว์น้ำโดยรอบฟาร์มได้ เป็นการพลิกฟื้นชีวิตชาวประมงพื้นถิ่นให้กลับมาใช้ชีวิตชีวอีกครั้ง สามารถออกไปหาสัตว์ทะเลใกล้บ้านได้ โดยไม่ต้องออกไปเสี่ยงกับคลื่นลมแรงเหมือนแต่ก่อน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวประมงอย่างหาที่สุดมิได้ ขอพระองค์ทรงพระเจริญ 🙏





ประชาหน้าใส

พระแม่แห่งป่า ปกป้อง คุ้มครองแผ่นดินไทย

■ โดย สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๓

“...การที่ข้าพเจ้าเตือนให้คนไทยรักษาป่า ไม่ใช่จะเห็นป่าสำคัญกว่าคน แต่ให้รักษาป่าไว้สำหรับเก็บน้ำจืดไว้เพื่อคนเพราะน้ำมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ข้าพเจ้าจึงขอวิงวอนให้คนไทยช่วยกันรักษาป่า ซึ่งเป็นแหล่งน้ำเพียงแหล่งเดียวของประเทศไทยไว้ให้ดี...”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๗

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระปฐมเจดีย์

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๗





ในพื้นที่ทุรกันดารตามขุนเขาในพื้นที่ภาคเหนือ ที่ซึ่งการคมนาคมติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน เป็นไปด้วยความยากลำบาก ราษฎรประสบ ปัญหาในเรื่องการผลิตทั้งในส่วนของการผลิตเพื่อ การเลี้ยงชีพและการผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับ ครอบครัวที่ไม่สามารถหล่อเลี้ยงให้ดำรงชีพอยู่ได้ จึงทำให้ต้องทำการบุกเบิกพื้นที่ป่าแห่งใหม่ เพื่อทำเป็น ไร่เลื่อนลอยสลับกันไปมาตามแต่ความสมบูรณ์ของดิน จะมีอยู่ จากการบุกเบิกทำลายป่าไม้พื้นที่สูง ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่สำคัญของพื้นที่ภาคเหนือ ยังผล ให้เกิดความแห้งแล้ง สภาพแวดล้อมถูกทำลาย ราษฎร ที่ประสบปัญหาอยู่แล้วก็ยิ่งได้รับปัญหาพอกพูน มากขึ้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำริให้แก่อนุรักษ์ที่ เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางการพัฒนาให้ราษฎรสามารถดำรง ชีพอยู่ในพื้นที่ทำกินเดิมได้อย่างมีความสุข มีอาหาร เพียงพอต่อการบริโภคทั้งปี มีความมั่นคงในชีวิตและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่า พึ่งพาและรักษาได้อย่างยั่งยืน

ป่าฟื้นคืนสู่ธรรมชาติ คนยังยืนตามวิถี : โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

การดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ เป็นแนวทางหนึ่งในอันที่จะช่วยแก้ไข ปัญหาของราษฎรข้างต้น **ซึ่งจะมีข้อแตกต่างกับโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริคือ การเน้นการปลูกพืช มากกว่างานด้านการปศุสัตว์** เนื่องจากในบางพื้นที่ที่จัดตั้งสถานีหรือพื้นที่ที่ราษฎรได้อาศัยทำอยู่นั้นไม่เหมาะสม ปริมาณน้ำที่ใช้ไม่เพียงพอ รวมถึงราษฎรบางส่วนอาจจะมีความชำนาญด้านการปลูกพืชมากกว่า ดังนั้น จึงได้ พระราชทานพระราชดำริในเรื่องของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงขึ้น โดยมีแนวทางเดียวกันกับฟาร์มตัวอย่างกล่าวคือ ให้ราษฎรเข้ามามีส่วนในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานี เพื่อซึมซับความรู้และเกิดทักษะ ทั้งยังได้รับความรู้ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยมีสถานีที่ดำเนินการปัจจุบัน รวม ๑๘ สถานี ดังนี้

ในปี ๒๕๕๓ จำนวน ๑ สถานี

๑. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้าน แปกแซม อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ



ในปี ๒๕๕๕ จำนวน ๒ สถานี



๑. สถานีพัฒนาการ เกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยแบแล อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการ เพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว



๒. สถานีพัฒนาการ เกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โดดเด่น : ด้านการ เพาะปลูก และเป็นแหล่ง จำหน่ายกาแฟบ้านปางขอน

ในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๕ สถานี

๑. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยแม่เกียง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว



๒. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยอมพาย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกสตรอว์เบอร์รี่





๓. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริธารทอง อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกหวาย และผลผลิตหวายอบแห้ง

๔. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยห้วยกป้าไซ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว และการทำนาขั้นบันได



๕. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูก/จำหน่ายกาแฟ และหม่อนพร้อมแปรรูปเป็นอาหารชนิดต่างๆ

ในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๖ สถานี

๑. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริเสาแดง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว



๒. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริหม่อนล้าน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านแหล่งท่องเที่ยว

๓. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริห้วยเมืองงาม อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืช ผัก และไม้ผลเมืองหนาว



๔. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริดอยป้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โดดเด่น : ด้านการทำนาข้าวขั้นบันได





๕. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริสะจุก - สะแกเย็ง
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

โดดเด่น : ด้านการทำนาขั้นบันได และการปลูกหม่อนพร้อม
แปรรูป

๖. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริสบขุ่น
อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว



ในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๓ สถานี



๑. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำรินาเกียน
อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกกาแฟพันธุ์ดี

๒. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริสันติสุข
อำเภอปาง จังหวัดพะเยา

โดดเด่น : ด้านการทำนาข้าวขั้นบันได



๓. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูซัด ภูเมียง
ภูสอยดาว อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว

ในปี ๒๕๕๑ จำนวน ๑ สถานี

๑. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริป่าคา
อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

โดดเด่น : ด้านการเพาะปลูกพืชผัก



ด้วยพระบารมี จึงเกิดผลแห่งความสำเร็จ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำรินในพื้นที่ต่างๆ ของภาคเหนือที่ผ่านมายังผลให้ราษฎรในพื้นที่ทุรกันดาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพี่น้องชาวไทยภูเขา จำนวน ๖ เผ่า ได้แก่ เผ่าลีซอ เผ่าม้ง เผ่ามูเซอ เผ่าอาข่า เผ่าลัวะ และเผ่ากะเหรี่ยง ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีในการประกอบอาชีพ



ด้านการเกษตรที่เหมาะสมในพื้นที่ของตน และเป็นส่วนหนึ่ง ที่ช่วยให้มีข้าวเพียงพอต่อการบริโภค และราษฎรยังมี รายได้ที่มั่นคงและต่อเนื่องตลอดปี ซึ่งเป็นรายได้จากการ เข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีและการผลิตในพื้นที่ของตนเอง ทำให้คุณภาพชีวิตของราษฎรดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากการที่ ราษฎรได้ส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในพื้นที่สูง ในด้านของทรัพยากรธรรมชาติที่เคยถูกทำลายในอดีต ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จนเห็นผลชัดเจนเป็นรูปธรรม จากการที่ฝืนป่าจำนวนกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ได้รับการดูแลและฟื้นฟูทำให้ปริมาณและคุณภาพน้ำในลำห้วย ซึ่งเป็น สายเลือดหลักหล่อเลี้ยงชีวิตของราษฎรได้รับการฟื้นฟู จนคืนสภาพที่ เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร สัตว์ป่าที่ไม่เคยพบหรือพบ ได้น้อยในพื้นที่ก็ได้กลับมาหากินในพื้นที่ เช่น ไก่ป่า นก ฯลฯ นอกจากนี้



ชีวิตของราษฎร ได้รับการพัฒนาจนดีขึ้นมาเป็นลำดับ เช่น การรู้ หนังสือภาษาไทย การมีรายได้เสริมนอกภาค เกษตร เช่น งานหัตถกรรมเครื่องเงิน งานผ้า ทอมือ ฯลฯ และปัญหายาเสพติดซึ่งเคยเป็น ปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ก็ได้รับการดูแลแก้ไข จนปัญหาความรุนแรงได้บรรเทาลง อีกทั้ง ราษฎรยังมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการเป็น แหล่งข่าวและร่วมกันสกัดกั้นยาเสพติด ไม่ให้เข้ามาในชุมชนของตน จึงอาจกล่าวได้ว่า สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

ที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของภาคเหนือ เป็นแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาแบบเบ็ดเสร็จ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คือ การเกษตร และการประกอบอาชีพของราษฎร ตลอดจนแก้ไขปัญหาค ความมั่นคงของชาติ ทั้งเรื่องยาเสพติด และชนกลุ่มน้อยบนพื้นที่สูง

ผลการศึกษาจากการประเมินผลโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ จำนวน ๓ สถานี ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

๑. สถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สังกัดลุ่มอัมเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม อำเภอย่างงแหง จังหวัด เชียงใหม

พื้นที่ป่าของโครงการ จำนวน ๑๙,๓๗๕ ไร่
ได้รับการบำรุงดูแล ทำให้ระบบนิเวศป่าไม้
คืนความสมบูรณ์อีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่
ที่ราษฎรได้บุกรุกแผ้วถาง เพื่อทำไร่เลื่อนลอย และ
ได้มอบคืนให้กับทางราชการ
จำนวน ๔,๐๐๐ ไร่ ส่งผลให้
สภาพผืนป่าได้รับการฟื้นฟู
อย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ.
๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ (๑๕ ปี)
พื้นที่ป่าได้รับการปลูก
เพิ่มขึ้นถึง ๙,๘๓๕ ไร่

ปัจจุบัน



ก่อนดำเนินการ

๒. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย การส่งเสริมการปลูกกาแฟในพื้นที่เพื่อทดแทนการบุกรุกป่าไม้ และเพื่อเป็นการสร้างรายได้ ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันมีรายได้/ครัวเรือน/ปี เฉลี่ย ๑๖๗,๐๔๖ บาท (ปี ๒๕๕๕)

ปัจจุบันชาวบ้านได้ปรับเปลี่ยน
วิธีการผลิตมาปลูกกาแฟ ปริมาณการ
พังทลายหน้าดินก็ลดลง เนื่องจากกาแฟ
เป็นพืชที่มีคุณสมบัติเป็นตัวชะลอน้ำ
และยังใช้ระบบการปลูกแบบ A-Flame
ควบคู่กับการปลูกหญ้าแฝกก็ยังช่วยเป็น
แนวกันน้ำได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันปลูก
กาแฟไปแล้วในพื้นที่ไร่เดิม ๑,๖๑๐ ไร่
จากพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ๒,๕๐๐ ไร่
คงเหลือ ๘๙๐ ไร่ และผลพลอยได้
จากการปลูกกาแฟถือเป็นระบบที่
เกื้อกูลต่อระบบนิเวศจากการผลิตใบ



ของต้นกาแฟที่หล่นลงพื้นดินและเมื่อทับถมรวมกันในปริมาณที่มากขึ้นก็กลายเป็นปุ๋ยสร้างความอุดมสมบูรณ์แก่ทรัพยากรดินและลดการเกิดวัชพืชที่เป็นอาหารชั้นดีสำหรับกาแฟ



หลังจากการฟื้นฟูป่ามีปริมาณเพิ่มขึ้น ๒๕% การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงบ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย **ส่งผลให้สภาพผืนป่าได้รับการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง**

เนื่องจากข้อมูลแปลงปลูกป่าจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พื้นที่ป่าได้รับการปลูกเพิ่มขึ้นถึง ๕,๔๑๐ ไร่



๓. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ บ้านน้ำร้อนพัฒนาอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน



ผลสำเร็จจากการทำนาขั้นบันได **“๑ คน ๑ ไร่ ลดการใช้พื้นที่”** ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไร่มาเป็นการเพาะปลูกแบบนาขั้นบันได เนื่องจากการทำนาแบบขั้นบันไดจะให้ผลผลิตมากกว่าการทำนาข้าวไร่ โดยพื้นที่นาขั้นบันได ๑ ไร่ จะให้ผลผลิตข้าวจำนวน ๕๐ ถึง ซึ่งเพียงพอสำหรับบริโภค ๑ คน ใน ๑ ปี ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๖) ในเขตพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ มีพื้นที่นาข้าวแบบขั้นบันไดแล้วกว่า ๔๐๐ ไร่



การปลูกและแปรรูปกาแฟโดยจัดตั้ง **“กลุ่มวิสาหกิจกาแฟพยุหค์”** ให้ราษฎรเข้าร่วมโครงการปลูกกาแฟในพื้นที่รวมเกษตรกรที่เข้าร่วม ๔๔ ราย ให้ผลผลิตแล้วในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ รวม ๔๔ ราย ได้ผลผลิตชนิดผลสด จำนวน ๓,๕๑๗ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ๕๒,๗๕๕ บาท กลุ่มวิสาหกิจกาแฟพยุหค์รับซื้อผลผลิตของราษฎรในกลุ่มมาแปรรูปแล้วขายเป็นกาแฟกะลาให้โรงคั่วกาแฟพยุหค์ กาแฟที่คั่วเสร็จแล้วจัดส่งไปจำหน่าย ณ ร้านกาแฟสดพยุหค์ จังหวัดน่าน



การปลูกหม่อนชนิดรับประทานผลสด เพื่อนำผลผลิตมาจำหน่ายเป็นรายได้ ซึ่งผลผลิตหม่อนสามารถทำรายได้ให้ราษฎรปลูกหม่อน จำนวน ๙๐ ราย ผลผลิตรวมจำนวน ๕๗,๕๒๗.๗๐ กิโลกรัม



มูลค่า ๑,๖๕๒,๒๖๗.๕๐ บาท ซึ่งทางสถานี พยุหค์ รับซื้อหม่อนผลสดของราษฎรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ มี ๔ รูปแบบ คือ น้ำหม่อนพร้อมดื่ม น้ำหม่อนเข้มข้น น้ำหม่อนสกัด และหม่อนอบแห้ง ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปทั้ง ๔ ชนิด นำส่งร้านกาแฟสดพยุหค์ และร้านศิลปะาชีฟ (ตลาด อดก.) เพื่อนำจำหน่ายต่อไป

การส่งเสริมการปลูกฝักปลอดสารพิษ โดยสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริพยุหค์ จะมอบกล้าพันธุ์ฝัก เช่น กะหล่ำหัวใจ ต้นหอมญี่ปุ่น แก้ว ชาวบ้านในชุมชนเพื่อนำไปเพาะปลูกไว้บริโภคภายในครัวเรือน โดยจะมอบกล้าฝักให้แก่ชาวบ้านครัวเรือนละ ๑๐ ถาด สำหรับพื้นที่เพาะปลูก ๑ ไร่ (กล้าฝัก ๑ ถาดมี ๑๐๔ หลุม ๑ หลุมมีกล้าพันธุ์ ๒ ต้น) โดยพื้นที่ ๑ ไร่ ใช้กล้าพันธุ์พืชประมาณ ๒,๐๐๐ ต้น

การปลูกป่า เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำน่าน ซึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณป่าในเขตอำเภอน่าน เป็นเขตพื้นที่ต้นน้ำลำธารชั้น 1A ที่สำคัญของแม่น้ำน่าน ตั้งแต่เริ่มโครงการพื้นที่ป่าไม้ของโครงการเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันโครงการมีพื้นที่ป่าไม้สูงถึง ๘,๕๐๐ ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๗,๕๐๐ ไร่ และป่าธรรมชาติ ๑,๐๐๐ ไร่ 🌿





เล่าสู่กันฟัง

พระเคียงข้าง คู่บุญบารมี

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๓ ขึ้น ณ วังสระปทุม และโปรดเกล้าฯ สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ ขึ้นเป็น สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ จากวันนั้นจวบจนถึงวันนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทำหน้าที่แม่อย่างสมพระเกียรติ ทรงเป็นแบบฉบับในการเลี้ยงดูพระราชโอรสและพระราชธิดาทรงอบรมดูแลในทุกๆ ด้าน และทรงปฏิบัติพระราชกิจและพระภาระหน้าที่ถวายงานใกล้ชิด



เบื้องพระยุคลบาท นอกจากทรงเป็นแบบฉบับในการเลี้ยงดูพระราชโอรสและพระราชธิดาแล้วยังทรงเป็นแม่ของแผ่นดินที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเคียงข้างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการพระราชทานโครงการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่างๆ อาทิ โครงการศิลปอาชีพ โครงการปาร์กน้ำ โครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า โครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการบ้านเล็ก

ในป่าใหญ่ โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานไว้นั้น ต่างประสานเกื้อกูลกันกับแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้ อันเป็นการสร้างสุขให้แก่ผืนแผ่นดินไทยอย่างแท้จริง





เป็นเวลากว่า ๖๗ ปี ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานความช่วยเหลือให้กับพลกนิกรชาวไทย ล้วนเป็นที่ประจักษ์ชัดถึงแนวพระราชดำริ และผลสำเร็จที่เกิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ล้วนสร้างคุณูปการให้กับปวงชนชาวไทยและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติเสมอมา พระเกียรติคุณไม่เพียงสถิตในใจของชาวไทย แต่ยังก้องกังวานไกลถึงต่างแดน คราวใดที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ จะฉลองพระองค์เป็นชุดผ้าไหมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นไทย และเผยแพร่ผ้าไทยเพื่อเป็นหนทางที่ทำให้บ้านนาประเทศได้รู้จักประเทศไทยดียิ่งขึ้น และในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคมที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดโครงการ **“สื่ออาสา สืบสานพระราชดำรินิต่างแดน”** เพื่อเผยแพร่แนวพระราชดำริ หลักการทรงงาน ผลสำเร็จจากการพัฒนาตามแนวพระราชดำริให้กับประชาชนคนไทยที่พำนักในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี นำโดย



นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. พร้อมคณะสื่อมวลชนไทย ทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ จำนวน ๑๕ คน ร่วมเผยแพร่เพื่อถ่ายทอดแนวพระราชดำริและผลสัมฤทธิ์จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนรวมถึงผลผลิตที่เกิดขึ้นจากงานพัฒนาและจากงานศิลปาชีพ และโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยและต่างประเทศได้รับทราบถึงผลความสำเร็จที่ทรงมุ่งมั่นและทุ่มเทงานพัฒนาเพื่อให้เกิดผลเป็นที่ประจักษ์ถึงวันนี้ที่ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงควบคู่กับทรัพยากรที่สมบูรณ์

โครงการสื่ออาสา สืบสานพระราชดำรินิต่างแดนครั้งนี้ ได้นำนันทรรคการผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ



ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรทั้งทางด้านเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป หัตถกรรม และงานศิลปะ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่เกิดจากการพระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมถึงการบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่ก่อให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศถึง ๔,๔๔๗ โครงการ โอกาสนี้ยังได้จัดให้มีการลงนามถวายพระพรทางเว็บไซต์ ซึ่งข้อความที่ถวายพระพรเพื่อแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดี และเทิดทูนที่คนไทยและต่างชาติมีต่อทั้งสองพระองค์เสมอมา พร้อมกับร่วมจุดเทียนชัยถวายพระพรในโอกาสนี้ด้วย



อรวิล สุขโต หนึ่งในคนไทยที่พำนักอยู่ที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้กล่าวกับคณะว่า “รู้สึกดีใจที่ได้มีโอกาสมาร่วมงานครั้งนี้ได้เห็นถึงการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของทั้งสองพระองค์ ทำให้นึกถึงตอนเด็ก ๆ ที่ได้มีโอกาสดูข่าวพระราชกรณียกิจของทั้งสองพระองค์ทุกวันทางทีวี และซึมซับตั้งแต่เล็ก ๆ พอมาอยู่เมืองนอกทำให้รู้สึกถึงความแตกต่าง การที่เราอยู่ที่เมืองไทยเรามีพระองค์ท่านทั้งสองพระองค์ เหมือนกับว่าท่านเป็นพ่อเป็นแม่ของเมือง ทรงเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเยาวชนและคนไทยทุกคน”

ภาพกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการ “สื่ออาสาสืบสานพระราชดำรินต่างแดน” ครั้งนี้ ทำให้ผู้เข้าร่วมงานได้ประจักษ์และตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้และหล่อหลอม



รวมดวงใจของคนไทยแม้จะอยู่ห่างไกลได้ใกล้ชิดกับงานของในหลวงได้มากขึ้น และที่สำคัญสิ่งที่ได้เรียนรู้และสัมผัสในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ สามารถกระตุ้นเตือนถึงความเป็นไทย ความรักและความเทิดทูนที่ทุกคนมีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และพร้อมที่จะร่วมสืบสานพระราชดำริ ให้มีความชัดเจนและถูกต้องยิ่งขึ้น อันเป็นการสร้างประโยชน์ ความมั่นคงและยั่งยืนให้แก่แผ่นดินไทย สมดังพระราชประสงค์สืบไป 🇹🇭



สืออแต่งแต้ม วาดซิดเซียนกลอน

สืออแต่งแต้ม วาดซิดเซียนกลอน เป็นสุนทรโวหาร ตามผญาอีสานพื้น ภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีมาแต่เก่า คนเฒ่าแก่เพิ่นได้เว้า สอนไว้แต่นาน สืออกล่าวเล่าเรื่อง ออกค่ายสืบสาน บูรณาการสัมพันธ์ เศรษฐกิจพอเพียงท่าน องค์ราชาเพิ่นได้ให้ ปรัชญาแนวความคิด ให้ปวงชนพี่น้อง เอาไว้ให้สู้คน ได้เข้ามาอยู่ค่าย ภูสิงห์ถิ่นเกษตร หม่องโนหลวง เพิ่นได้สร้าง แปลงไว้ให้อยู่ดี ค่ายเยาวชนอาสาสร้าง สืบสานดำริเพิ่น องค์ภูมิพลนามชื่อ องค์ราชามหาราช กปร. องค์กรช่วย สร้างเสริมนำส่ง นำเยาวชนทุกที่ ทั่วไทยแท้ช่วยสืบสาน ได้เข้ามาอยู่ค่าย สามวันดอกมาอยู่ เริ่มวันแรกหุดหู่ บ่อยากอยู่ฮอดค่าย อยากกลับบ้าน แม่่นที่มา แต่เวลาผ่านมือ เริ่มม่วนศึกษา ได้วิชาพอเพียง หลากหลายความสู้ ยามค่ำคืนกะได้สนุกเฮ้อฮ้อง กิจกรรมม่วนซื่น พวกเอื้อยอ้ายในค่ายได้ แม่่นสุขสันต์ มีหมู่เพื่อน หลากหลายที่ มารวมกัน สร้างสัมพันธ์ เชื่อมไมตรี แลกเรียนความรู้ ได้มาฮอมกันเล่น เมิกบาน ทุกแลงคำ ร่วมสัมพันธ์ พอควรแล้ว พักผ่อนไว้เอาเฮง มือที่สองตื่นแต่เช้า พร้อมความเมื่อย แสนล้ำ แต่เวลาบ่ค่อยคน ต้องทำ กิจกรรมในค่าย ทำภารกิจส่วนตัวตอนเช้า อาบน้ำแต่งตัว ออกมากินอาหาร รับประทาน ประทับชีพ ให้ได้มีแรงกล้า สู้ต่อกิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ศึกษา ปรัชญาพอเพียงพ่อ วันที่สองตอนเช้าเริ่มก่อสร้างฝาย ชะลอน้ำคลอง ช่วยให้ พื้นดินซื่น เขาได้พากันสร้าง สองฝาย กันอยู่

สนุกสนานครึกครื้น ยกหินขึ้นลงสร้างฝาย มีความสุขเหลือล้น ดีใจเหลือหลาย เพราะได้ทำความดี ช่วยพี่น้อง ทำฝายเสร็จสิ้น ได้ทำการพักผ่อน ในอวาสกว้าง ไพรไม้ป่าพง สำนักสงฆ์เพิงสร้าง ชื่อว่า เพิงธรรม เป็นศูนย์รวมจิตใจ ชาวไทภูสิงห์นี้ เสร็จจากนี้ กะได้เดินทางต่อ มุ่งเข้าสู่ หมู่บ้าน รับผิดชอบเดินทาง เส้นทางนั้น กะมีแต่ทางหลุม หาม่องกะหลบบ่ทัน แต่กะดันไปได้ พอแต่ไปถึงบ้าน มีลุงสมพวง ถ่ารับอยู่ น้ำเย็นๆ จิบเอามาแจกให้ กินแล้วกะซื่นใจ ลุงป้าเพิ่นกะได้ ให้ความรู้ การปลูกไร่ นาผสม ที่ได้เรียนจากภูสิงห์ ถิ่นที่เคยมาเรียนรู้อ ประสภารถรณนานปีแล้ว สะสมมาเต็มที ภูมิความรู้มากมี เอามาเล่าสู่พี่น้อง ลูกหลานได้ แม่่นได้ฟัง หลังจากนั้น ได้พาเที่ยว พาชม สวนเกษตรผสม ผสานนาไร่ ได้เดินไปที่แรก สระน้ำริมถนน เพิ่นได้เลี้ยงปลา เต็มสระ ออนซอนเต้ สุดสะออน อย่างเล่น ริมสระของลุงเพิ่น ต้นมะขามเรียน ซ้ายหล้าย กำลังเริ่มออกผล แล้วเฮากะได้ ออกเดินทางต่อ แหล่งต่อมา เบ็งต้นไม้ สวนพืชพรรณผัก บูรณาการสัมพันธ์ ปลูกผสมไปทั่ว สวนผสมผสนานี้ มีมากพืชพรรณ เพิ่นจัดสรร มาปลูก ลงมาในไร่ สุดวิไลความรู้ สมกับความเป็นอยู่ มีความสุขแบบชาวบ้าน สุขสันต์แม่นกว่าไผ สมปรัชญาพระองค์ท่าน ภูมิพล เพิ่นได้กล่าว ตรัสไว้แก่พี่น้อง ประชาได้แม่่นอยู่เย็น เตื่อ

นายปฏิภาณ พานทอง สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

โทร ๐๙๕-๕๕๖๘๙๙


โครงการค่ายเยาวชนรู้งานสืบสานพระราชดำริ (RDPB CAMP) รุ่นที่ ๔ ครั้งที่ ๔ ณ ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ



สำนักงาน กปร. ถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร



วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. นำแจกันดอกไม้สด ถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ พระที่นั่งอัมพรสถาน 

องคมนตรี มอบสิ่งของพระราชทาน

และเป็นประธานในพิธีเปิดงานมหกรรมชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๕๗ พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของสถานีพัฒนา การเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสันติสุข อำเภอปง จังหวัดพะเยา

วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เดินทางไปพบปะราษฎรบ้านเย้าเล่าสี่กัวย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้มอบสิ่งของพระราชทานให้แก่ราษฎรในพื้นที่ พร้อมกันนี้ ได้กล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีความห่วงใยต่อราษฎร และได้พระราชทานสิ่งของ เพื่อให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น



วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

นายพลการ สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “มหกรรมชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย” ประจำปี ๒๕๕๗ ณ ช่วงวัฒนธรรมเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งจัดขึ้นโดย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้แนวคิดการจัดงาน “ชาติพันธุ์ ร่วมใจ พัฒนาชาติไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๒ พรรษา ทั้งยังแสดงความจงรักภักดี และเผยแพร่พระราชกรณียกิจสำคัญของทั้ง ๒ พระองค์ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ในด้านการพัฒนาและสงเคราะห์กลุ่มชาติพันธุ์ให้ได้อาศัยอยู่ได้พระบารมีของพระองค์ตลอด ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา นอกจากนี้ เป็นการฟื้นฟูพัฒนาภูมิปัญญาชนบทในพื้นที่ราบสูงของประเทศไทยที่ได้ก่อเกิดการรวมตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มากมายมีความแตกต่างหลากหลายทางอัตลักษณ์ และวัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะที่มีบทบาทในการดูแลมนุษย์ เป้าหมายในครั้งนี้อย่างสำคัญคือ ดูแลช่วยเหลือกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในหน้าที่และสิทธิของตนเองที่มีต่อแผ่นดินถิ่นกำเนิด เพื่อเผยแพร่วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้รับความพึงพอใจวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติเพื่อเป็นมรดกตกทอดแก่เยาวชนรุ่นหลัง สนับสนุนแลกเปลี่ยนทางวิชาการและเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานด้านกิจการชาติพันธุ์กลุ่มชาติพันธุ์ที่ร่วมงานในครั้งนี้นอกจากทั่วประเทศกว่า ๑,๕๐๐ คน ร่วมงาน



จากนั้น องคมนตรีพร้อมคณะ ได้เดินทางไปยังสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสันติสุข อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อมอบปุ๋ยอินทรีย์ และร่วมดำนากับราษฎรในพื้นที่ พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินของ



โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสันติสุข ที่เกิดขึ้นจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสภาพพื้นที่บริเวณดอยผาช้าง บ้านสันติสุข ตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา จากนั้นได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำส้มฉั่วขึ้น ในพื้นที่ที่ถูกบุกรุกแผ้วถาง โดยให้ราษฎรทั้ง ๒ หมู่บ้าน เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเรียนรู้วิธีการทำการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการ โดยใช้พื้นที่ดินอย่างจำกัดให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นพอเลี้ยงตนเองได้ ทั้งยังมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้คืนความสมบูรณ์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริแบบบูรณาการ โดยการจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านสันติสุขขึ้นโดยมีพื้นที่ดำเนินการจำนวน ๙๙,๙๙๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่บ้านสันติสุข ๖๔,๙๑๗ ไร่ บ้านขุนกำส้ม ๓๔,๐๗๗ ไร่ พื้นที่ทรงงานระยะแรก ๕๐๐ ไร่ ระยะที่ ๒ พื้นที่ ๑,๖๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้างเดิมพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุกแผ้วถางเพื่อทำการเกษตร มีลุ่มน้ำย่อย ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่สาว ลุ่มน้ำแม่กำส้มและลุ่มน้ำตอง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำยม ปัจจุบันมีสภาพถูกบุกรุกทำลายทำให้ในฤดูแล้งมีปริมาณน้ำน้อย ไม่เพียงพอต่อการบริโภคจนราษฎรได้รับความเดือดร้อน นอกจากนั้นยังประสบปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ เกษตรกรขาดความรู้ทางการเกษตร ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และมีปัญหาสุขภาพติด โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านสันติสุขจึงได้มีการดำเนินการเป็นเสมือนหนึ่งวิทยาลัยของชุมชน เพื่อให้ความรู้แก่ราษฎรในการทำการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการ โดยใช้พื้นที่ดินอย่างจำกัดให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ ทั้งในสถานีและแปลงของเกษตรกรในหมู่บ้าน รวมทั้งการส่งเสริมการปลูกข้าวโดยได้ทดลองปลูกข้าว ในพื้นที่โครงการฯ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นต้นแบบการทำนาดำแบบยั่งยืน และใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการทดสอบและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวนาดำเพื่อเพิ่มระดับผลผลิตข้าวนาดำให้สูงขึ้น ซึ่งจากเดิมได้ผลผลิตข้าว ๔ - ๕ ตันต่อไร่ ปัจจุบันได้ผลผลิตประมาณ ๔๐ - ๕๐ ตันต่อไร่ พอเลี้ยงตนเองได้ ให้ยึดถือแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินงาน ทำการอนุรักษ์และฟื้นฟูเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำ ในพื้นที่เพื่อป้องกันวิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำในอนาคต รวมทั้งสร้างงานให้ราษฎรมีอาชีพ มีรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการจัดปัญหาความยากจนและการว่างงาน และให้โอกาสแก่ราษฎรผู้ด้อยโอกาสได้มีงานทำ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น



องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน

“๒๐ ปี ได้รับพระบารมี ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗

สำนักงาน กปร. ร่วมกับศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ จัดงาน “๒๐ ปี ได้รับพระบารมี ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้น เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปีของการดำเนินงานโครงการ โดยมี นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน พร้อมด้วย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. นายประทีป กীরติเรขา ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ นายสวัสดิ์ สมสะอาด ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน ร่วมในพิธีเปิดงานครั้งนี้



โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ ในการเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในเขตกิ่งอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริให้ส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมกันพิจารณาจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ซึ่งประกอบอาชีพทำนาไม่ได้ผลและขาดแคลนน้ำในการประกอบอาชีพ ในลักษณะเช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในรูปแบบของการจัดแปลงสาธิต การถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะทางอาชีพ รวมไปถึงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานให้แก่เกษตรกร

แนวทางการดำเนินงานมีลักษณะเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือเป็นแหล่งรวมสรรพวิชาและการบริการด้านเกษตรกรรมในลักษณะเบ็ดเสร็จ เพื่อให้ราษฎรได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ รวมทั้งขยายผลการพัฒนาไปสู่พื้นที่เป้าหมาย ส่วนที่มีความแตกต่างจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ ไม่มีกิจกรรมด้านการศึกษา ค้นคว้า ทดลองและวิจัยในระดับพื้นที่เหมือนดังเช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่จะเน้นการนำเอาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและผลสำเร็จที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมมาให้บริการและขยายผลสู่เกษตรกร

โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย **ด้านอำนวยการ** จัดเตรียมความพร้อมในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ ๕๔๐ ไร่ จัดหาโครงสร้างพื้นฐานทั้งอาคารสำนักงาน อาคารฝึกอบรม บ้านพัก และถนน รวมทั้งพัฒนาระบบสาธารณูปโภค **ด้านวิชาการ** ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมสาขาต่าง ๆ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การประกอบอาชีพ ในลักษณะแปลงสาธิตต้นแบบภายในพื้นที่ศูนย์ ๕๔๐ ไร่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของประชาชนและหน่วยงานที่สนใจ **ด้านการขยายผล** ขยายผลไปสู่เกษตรกรซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานสนองพระราชดำริของศูนย์แห่งนี้ โดยเป็นการนำเอาองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและผ่านการศึกษาค้นคว้าโดยหน่วยงานต่าง ๆ แล้วไปขยายผลและถ่ายทอดสู่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายหลักในเขตอำเภอภูสิงห์ทั้ง ๗ ตำบล และพื้นที่เป้าหมายรองในบริเวณใกล้เคียงจากการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทำให้ในปี ๒๕๕๖ ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งนี้ ได้รับการยกฐานะให้เป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทำให้ในระยะต่อไป จะมีการนำองค์ความรู้ที่ได้มีการศึกษาทดลองและกลั่นกรองแล้วมาถ่ายทอดสู่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายของโครงการให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น และนับเป็นโอกาสอันดีของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพร้อมที่จะได้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนสมดังพระราชประสงค์ในสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ที่ต้องการช่วยเหลือราษฎรให้มีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงต่อไป



องคมนตรีเป็นประธานเปิดงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรเขาชะงุ้ม “ความสุขของคนไทย ใต้ร่มพระบารมี”

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรเขาชะงุ้ม “ความสุขของคนไทย ใต้ร่มพระบารมี” ณ โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี และ นายบุญช่วย ช่วระดม ผู้อำนวยการโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมพิธีเปิดในครั้งนี้



โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ในการพัฒนาพื้นที่ดินเสื่อมโทรม และพื้นที่ที่มีปัญหาต่างๆ ในลักษณะ “ห้องเรียนธรรมชาติขนาดใหญ่” ผลจากการดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีอันเป็นตัวอย่งแห่งความสำเร็จในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มาอย่างต่อเนื่อง สามารถขยายผลการพัฒนาสู่พื้นที่เป้าหมายตามแนวพระราชดำริได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีประชาชนเข้ามาเยี่ยมชมการดำเนินงานของโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี นอกจากนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่ยั่งยืนแล้ว ยังเป็น

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งที่สามารถให้ความรู้ความเพลิดเพลิน และการพักผ่อนหย่อนใจ จากประสบการณ์ตรงของผู้เข้าเยี่ยมชม ที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองได้ต่อไป

ในการนี้ โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี จึงได้จัดงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรเขาชะงุ้ม “ความสุขของคนไทย ใต้ร่มพระบารมี” ขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อเผยแพร่พระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริการพัฒนาในด้านต่างๆ จากผลงานในด้านวิชาการ การศึกษา ทดลอง ก่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ และขยายผลสำเร็จจากการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ไปสู่เกษตรกรได้เข้ามาเรียนรู้และนำความรู้ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับภูมิสังคมต่อไป กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย การแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การจัดอบรมเทคโนโลยีทางการเกษตรในพื้นที่ฐานเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ ความลับของดิน น้ำยาสารพัดประโยชน์ การทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ การทำปุ๋ยหมัก จักรยานน้ำเพื่อการเกษตร คนเอาถ่านมหัศจรรย์หญ้าแฝก พืชปุ๋ยสดเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน และสมุนไพรไล่สัตว์ ตลอดจนการออกร้านจำหน่ายผลิตผลทางเกษตรของเกษตรกร และการแสดงความบันเทิงอย่างต่อเนื่องตลอดทั้ง ๒ วัน และยังเป็นโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดราชบุรีได้มากขึ้นด้วย



องคมนตรี ตรวจเยี่ยมศูนย์เรียนรู้การเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง บ้านเนินขามอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชัยนาท



วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗

พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี เดินทางไปตรวจ

เยี่ยมศูนย์เรียนรู้การเกษตรแบบพึ่งพาตนเองบ้านเนินขามอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ อำเภอเนินขาม จังหวัด

ชัยนาท โดยมี นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ

ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท นายโกวิท

พงษ์วานิชย์ รองเลขาธิการ กปร.

นายวิฑูรย์ สิริบุญกุล นายอำเภอเนินขาม

นายสุนทร น้อยสำลี ผู้แทนเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยนาท หัวหน้าส่วนราชการ

พร้อมด้วยผู้นำชุมชน และราษฎรให้การต้อนรับ



ศูนย์เรียนรู้การเกษตรแบบพึ่งพาตนเองบ้านเนินขามอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตำบลเนินขาม อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินให้จังหวัดชัยนาทใช้ประโยชน์เป็นศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก และแปลงสาธิตการเกษตรปลอดสารพิษเพื่อบริการชุมชน ตามที่

พันโทหญิง สิริธัญญ์ อินทรสุวรรณ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดิน เนื้อที่ ๖ ไร่ ๒ งาน ๔๖ ตารางวา

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การเกษตรแบบพึ่งพาตนเองของชุมชน

ศูนย์การสาธิตการเกษตรแบบผสมผสานที่ปลอดสารพิษ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกร

และผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน และเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการการผลิตทางการเกษตร

สู่ชุมชนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรแบบพึ่งตนเอง โดยเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ชัยนาทเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ

ในโอกาสนี้ องคมนตรีได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแก่ส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ว่าการจัดทำโครงการต่าง ๆ ขอให้คำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และขอให้ประชาชนนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต ตลอดจนควรจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของครอบครัวและสังคมสืบไป 🌸



องคมนตรี เป็นประธานเปิดงาน “นิทรรศการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานเปิดงานเฉลิมพระเกียรติ “นิทรรศการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จัดขึ้นโดย สำนักงาน กปร. ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ และศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี ในระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ Hall 7 ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร พร้อมกับชมการแสดงภาพยนตร์มัลติมีเดียชุด “การทรงงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนไทย” เดินชมนิทรรศการ และการสาธิตอาชีพของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง และการนำเสนอผลการศึกษา วิจัย ที่โดดเด่นของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น



การจัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “นิทรรศการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จัดขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ แสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมกับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนทุกภูมิภาค ซึ่งภายในการจัดงานประกอบด้วย

๑. **จัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ** และแสดงผลสัมฤทธิ์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นผลสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒. **การประชุมสัมมนาทางวิชาการ** : ผลสำเร็จในการศึกษาวิจัยของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓. **การเสวนา เผยแพร่ผลสำเร็จเพื่อขยายผลไปสู่ประชาชน** : ถ่ายทอดองค์ความรู้โดยเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ ๔. **การฝึกอบรมอาชีพ** หลักสูตรระยะสั้นพร้อมแจกจ่ายปัจจัยการผลิต คือ หลักสูตรการเพาะเห็ด หลักสูตรการเลี้ยงไก่ดำภูพาน และหลักสูตรการปลูกมะนาวนอกฤดู โดยจะรับผู้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรละ ๑๐๐ ท่าน พร้อมคู่มือประกอบอาชีพ



๕. **การแจกหนังสืออาชีพที่โดดเด่น** จากองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การจัดงานแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติในครั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพของประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง และครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่พอเพียง สามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืนตลอดไป 🌸



ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส จัดงาน “ชมศูนย์ศึกษา พัฒนาความรู้ อุทิศศการ”

วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “ชมศูนย์ศึกษา พัฒนาความรู้ อุทิศศการ” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขานุการ กปร. นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส และนางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสื่อมวลชน ศิลปินดาราร่วมพิธีเปิดในครั้งนี้



ในการนี้ ประธานในพิธีได้เยี่ยมชมนิทรรศการด้านวิชาการผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้สนับสนุนแนวพระราชดำริไปปฏิบัติจนกระทั่งประสบผลสำเร็จจากการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ รวมถึงการพัฒนาในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่สร้างความรู้ และรายได้ให้แก่ราษฎรได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งได้เดินชมร้านจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และเยี่ยมเกษตรกรที่นำสินค้ามาออกร้านจำหน่ายภายในงาน จากนั้นนั่งรถพ่วงชมงานตามจุดต่างๆ และร่วมปลูกต้นสาละ ณ สวน ๗๒ พรรษา เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

การจัดงาน “ชมศูนย์ศึกษา พัฒนาความรู้ อุทิศศการ” ในครั้งนี้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดมาอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๑๕ ซึ่งครั้งแรกจัดในเดือนกันยายน ๒๕๔๒ และในครั้งนี้ ๑๕ นี้จัดขึ้นเป็นเวลา ๖ วัน ระหว่างวันที่ ๑ - ๖ กันยายน ๒๕๕๗ เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถ พระอัจฉริยภาพ และพระราชดำริด้านต่างๆ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีต่อพี่น้องประชาชนในพื้นที่ภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้พสกนิกรได้ตระหนักและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อปวงชนชาวไทยตลอดมา อีกทั้งได้เผยแพร่ผลงานด้านการพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริในพื้นที่ต่าง ๆ มากกว่า ๓๒ ปี จนก่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างมากมายอันจะเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน



ภายในงานมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ประกอบด้วย การจัดนิทรรศการทางวิชาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ทั้งด้านดิน น้ำ พืช สัตว์ ประมง ป่าไม้ สาธารณสุข และด้านอุตสาหกรรม แสดงเกี่ยวกับผลสำเร็จที่ได้ภายในศูนย์ฯ และส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดนราธิวาส มาร่วมจัดนิทรรศการเกี่ยวกับทางเลือกสู่การพัฒนาอาชีพ ซึ่งผู้เข้าชมงาน สามารถเข้าชมศึกษา เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ ทั้งรูปแบบนิทรรศการทางวิชาการ และพื้นที่ทำจริง ในแปลงสาธิต ทดลอง วิจัย เพื่อให้ผู้ชมงานทุกท่านได้ร่วมกิจกรรมทั้งภาคความรู้และบันเทิงมากมาย นอกจากนี้ ภายในงานจัดให้มีสถานที่สำหรับถ่ายภาพเป็นที่ระลึก และจุดลงนามถวายพระพรออนไลน์ เพื่อเป็นการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทยตลอดระยะเวลาอันยาวนานเกือบ ๗๐ ปี รวมถึงการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ จากพื้นที่ขยายผลของศูนย์ฯ การจำหน่ายอาหารพื้นบ้านนาาชนิด เกมทางวิชาการ การให้บริการด้านต่างๆ อีกมากมาย และได้รับความร่วมมือจากเหล่าศิลปินดาราร่วมพิธีเปิดครั้งนี้เป็นจิตอาสาสามารถร่วมสร้างความรู้ ความบันเทิง ให้กับเยาวชนและประชาชนในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งด้วยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เมื่อปี ๒๕๑๗ ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งโรงเรียนสามัญและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส บัตตานี และยะลา ซึ่งมีนักเรียนสมัครเข้าร่วมการแข่งขันในครั้งนี้ทั้งสิ้น ๖๑ โรงเรียน ๑๒๐ ทีม และได้ทำการแข่งขันรอบแรก ในวันเสาร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อคัดเลือกให้เหลือ ๕ ทีม มาแข่งขันรอบชิงชนะเลิศ ในวันเสาร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๗ ทั้งนี้ผู้สนใจสามารถเข้าร่วมชมงานได้ ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๖ กันยายน ๒๕๕๗

องคมนตรี ตรวจเยี่ยมผลการดำเนินงานโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม เขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี

วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗

พลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี เดินทางไปตรวจเยี่ยมผลการดำเนินงานโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ที่ร่วมกันดำเนินงานโครงการฯ โดยมี นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายณรงค์ศักดิ์ เฉลิมเกียรติ รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี นายอำนาจ แยมศิริ นายอำเภอโพธาราม และนายบุญช่วย ช่วยระดม หัวหน้าโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมคณะเจ้าหน้าที่ให้การต้อนรับ



ในการนี้ รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ได้กล่าวให้การต้อนรับ จากนั้น องคมนตรีรับชมวีดิทัศน์แสดงความเป็นมา และผลสำเร็จของโครงการ จากนั้นหัวหน้าโครงการเขาชะงุ้มฯ กล่าวสรุปผลสำเร็จจากการดำเนินงานของโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมกันนี้ องคมนตรีได้ลงนามในสมุดเยี่ยม ก่อนนั่งรถดูชมผลการดำเนินงานภายในพื้นที่โครงการฯ เขาชะงุ้มฯ

ในการตรวจเยี่ยมโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม

อันเนื่องมาจากพระราชดำริครั้งนี้ องคมนตรีได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ เขาชะงุ้มฯ ไว้ ดังนี้

“ขอให้ช่วยกันพิจารณาว่าโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ ที่ดำเนินการอยู่นั้น ได้ส่งผลประโยชน์ถึงประชาชนอย่างแท้จริงแล้วหรือยัง และขอให้ดำเนินโครงการฯ คำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่อยากให้ความเจริญเติบโตเฉพาะในพื้นที่โครงการฯ เพียงอย่างเดียว อย่างเช่น การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก ส่งเสริมการปลูกข้าวให้เหมาะสมกับสภาพดิน ให้คนอยู่กับป่าและใช้ประโยชน์จากป่า การเลี้ยงปลาที่จำหน่ายได้และสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์ไม้ที่มีคุณภาพแก่เกษตรกร”



ครบรอบ “๓๓ ปี สำนักงาน กปร.”



วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำหรับเทศบาล” รุ่นที่ ๑ หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ” รุ่นที่ ๓ หลักสูตร “การพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รุ่นที่ ๓ และ สำหรับเทศบาล รุ่นที่ ๑ และหลักสูตร “วิทยากรและการนำเสนอเพื่อเผยแพร่และขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” รุ่นที่ ๓ และสำหรับเทศบาล รุ่นที่ ๑ รวมทั้งสิ้น ๑๖๓ คน พร้อมกับให้โอวาทแก่ผู้สำเร็จการอบรม ทั้ง ๔ หลักสูตร ที่ดำเนินการโดย สำนักงาน กปร. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ทำหน้าที่สนองพระราชดำริ และร่วมมือกันเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และอีกวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เสริมสร้างความตระหนักรู้ในความ



สำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย และร่วมใจกันที่จะพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันอันเป็นศูนย์รวมจิตใจชาวไทยให้ยั่งยืนสืบไป

พร้อมกันนี้ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วย นายโกวิท พ่วงวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. หม่อมหลวงจิรพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร. และนางสุวรรณา พาศิริ รองเลขาธิการ กปร. ร่วมแถลงข่าว “๓๓ ปี สำนักงาน กปร.”

เพื่อสรุปผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริของสำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ในปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา และขอบคุณผู้ร่วมทำหน้าที่ในการสนองพระราชดำริเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติมาโดยตลอด



สำนักงาน กปร. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการสนองพระราชดำริ ซึ่งในปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ถึง ๔,๔๔๗ โครงการ กระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเป็นโครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ จำนวน ๓,๐๓๑ โครงการ



โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๓๒๕ โครงการ และโครงการพัฒนาด้านการเกษตร จำนวน ๑๖๕ โครงการ เป็นต้น ซึ่งในพื้นที่ภาคเหนือเป็นภาคที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากที่สุดถึง ๑,๖๙๑ โครงการ และในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานครมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริน้อยที่สุด คือ ๗๘๑ โครงการ ในปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา สำนักงาน กปร. มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดจากการพระราชทานความช่วยเหลือผ่านฎีกามากถึง ๗๓ เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร นอกจากนี้จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา มีผลสำเร็จเกิดขึ้นมากมาย และสำนักงาน กปร.

ได้ดำเนินการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริจากผลสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริถึง ๙๓ เรื่อง พร้อมทั้งได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ อีก ๑๒๐ ศูนย์ และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๔๗ แห่ง ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาศึกษาดูงานและเยี่ยมชมการดำเนินงานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ตรงตามความต้องการของราษฎรเอง



ในการนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด สำนักงาน กปร. จึงผลักดันให้เกิดการสร้างเครือข่ายในทุกมิติ ทั้งภาครัฐ เอกชนและสื่อมวลชน เพื่อทำหน้าที่ในการเผยแพร่แนวพระราชดำริไปสู่ประชาชนให้บังเกิดการต่อยอดและขยายผลการพัฒนาไปสู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป 🌱

สำนักงาน กปร. จัดโครงการ “เครือข่ายสถาบันการศึกษาสืบสานพระราชดำริ รุ่นที่ ๑ ร่วมเรียนรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำรินในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานเปิดโครงการ “เครือข่ายสถาบันการศึกษาสืบสานพระราชดำริ” รุ่นที่ ๑ ณ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมี นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. กล่าวรายงานถึงการจัดโครงการเครือข่ายสถาบันการศึกษา สืบสานพระราชดำริ พร้อมด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. และคณาจารย์ จากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๙๐ คน พร้อมสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เข้าร่วมโครงการฯ ในครั้งนี้

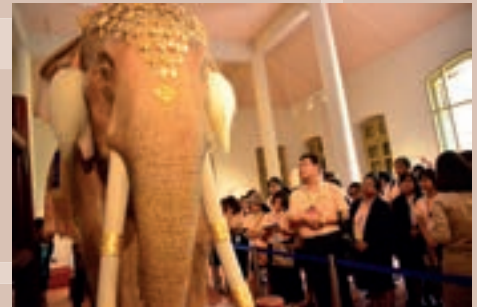


สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดโครงการเครือข่ายสถาบันการศึกษาสืบสานพระราชดำริ





รุ่นที่ ๑ ขึ้น โดยมีระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ๓ วัน ๒ คืน ระหว่างวันศุกร์ที่ ๒๖ - ๒๘ กันยายน ๒๕๕๗ เพื่อขยายเครือข่ายในการนำองค์ความรู้จากการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ให้แก่คณาจารย์จากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ได้มีความรู้ความเข้าใจในแนวพระราชดำริ



และผลสัมฤทธิ์จากการพัฒนาในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้พระราชทานให้กับพสกนิกรชาวไทยตลอดระยะเวลากว่า ๖๕ ปี จนกระทั่งปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกระจาย

อยู่ทั่วประเทศถึง ๔,๔๔๗ โครงการ ทั้งนี้เพื่อให้คณาจารย์จากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสำคัญในการถ่ายทอด ปลุกฝังความรู้จากแนวพระราชดำริ ตลอดจนรวมถึงนำผลสำเร็จจากการพัฒนาส่งต่อยังนิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการสร้างความเจริญและมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถน้อมนำ พร้อมกับร่วมสืบสานพระราชดำริได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และชัดเจน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาที่สอดคล้องกับการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศต่อไป 🌸





แบบสอบถามความคิดเห็น วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๕๗

๑. ความคิดเห็นในคอลัมน์ต่าง ๆ

คอลัมน์	ความพึงพอใจ/ได้รับประโยชน์				
	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย
(๑) พระราชกรณียกิจ					
(๒) บทความพิเศษ					
(๓) ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา					
(๔) แนะนำโครงการ					
(๕) เศรษฐกิจพอเพียง					
(๖) องค์ความรู้/สาระน่ารู้/เล่าสู่กันฟัง					
(๗) ความเคลื่อนไหว					

๒. คอลัมน์ที่ท่านชอบที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)

๑. พระราชกรณียกิจ ๔. แนะนำโครงการ ๗. ความเคลื่อนไหว
๒. บทความพิเศษ ๕. เศรษฐกิจพอเพียง
๓. ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา ๖. องค์ความรู้/สาระน่ารู้

๓. ท่านได้นำวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

๑. เพิ่มความรู้ ๔. ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง (อภิปราย/รายงาน/การเรียนการสอน ฯลฯ)
๒. ใช้ในการพัฒนาอาชีพ ๕. อื่น ๆ (ระบุ)
๓. ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. สิ่งที่ควรปรับปรุง/ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง
หน่วยงาน โทรศัพท์
ที่อยู่

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่อวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวารสารฯ ให้ดียิ่งขึ้น

กรุณาส่งคืนมาที่ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตามที่อยู่ด้านหลัง หรือ โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๕๕๖๑-๒

หากตอบรับกลับไป ๑๐ ท่านแรก สำนักงาน กปร. มีของที่ระลึกมอบให้
สามารถตรวจสอบรายชื่อได้ที่ www.rdpb.go.th มุมวารสาร



(พื้นที่ส่วนนี้สำหรับโฆษณา)

บริการธุรกิจตอบรับ

ใบอนุญาตเลขที่ ปณ.(น)/3981 ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
ถ้าฝากส่งในประเทศไม่ต้องฉีกตราไปรษณียากร

สำนักงาน กปร.
ตู้ ปณ. ๗
ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
กรุงเทพมหานคร
๑๐๓๐๒



วารสารอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๗ ISSN 1685-8234

คณะอำนวยการ

- เลขาธิการ กปร. (นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์)
- รองเลขาธิการ กปร. (นายโกวิท เพ่งวานิชย์)
- รองเลขาธิการ กปร. (ม.ล.จิรพันธุ์ ทวีวงศ์)
- รองเลขาธิการ กปร. (นางสุวรรณา พาศิริ)
- ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ (นายอนุชา สิ้นถวานนท์)
- ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ (นายชัชชัย ภูวิชัยสัมฤทธิ์)
- ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา (นายลลิต ถนอมสิงห์)
- ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๑
- ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๒
- ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๓
- ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
- ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ
- ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์
- ผู้อำนวยการสำนักศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
- ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อขับเคลื่อนแนวพระราชดำริ
- ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผล
- ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและวิเทศสัมพันธ์
- ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ

วัตถุประสงค์

- เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์
- เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริ การพัฒนาประเทศและการพัฒนาช่วยเหลือประชาชน
- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชน ให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ดำเนินการโดย



กลุ่มสื่อสารองค์กร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒ <http://www.rdpb.go.th>

โปสเตอร์

- บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
- หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

คณะบรรณาธิการ

นายอนันต์ ทองประทุม	หัวหน้าคณะบรรณาธิการ
นายตรีวิทย์ วินิชต์ภาทิพย์	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ ๔/๑
นางกมลินี สุขศรีวงศ์	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเทศสัมพันธ์
นายหทัย วสุนันท์	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ ๑/๑
นางสุพร ตรีนรินทร์	ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ
นางศศิพร ปาณิกบุตร	ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์
นายภัททะพงศ์ เทียนศรี	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล
นายศุภรัชต์ อินทรารุช	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ ๓/๒
นางสาวศศิ์กร ตันกำแหง	ผู้อำนวยการกลุ่มสื่อสารองค์กร
นางสาวสมลักษณ์ บุนนาค	ผู้อำนวยการกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง
นายปริญญาวัฒน์ วัชรอาภากร	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ ๒/๒
นายวัชรระ หัสภาค	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
นางสาวมานิกา ณ กาฬสินธุ์	สำนักติดตามและประเมินผล
นางเบญจรัตน์ อัครพลวงศ์	สำนักประชาสัมพันธ์
นางสาวมทิรา ภัคทิพวดี	สำนักประชาสัมพันธ์
เจ้าหน้าที่สำนักประชาสัมพันธ์	

ภาพประกอบ

นายวิโรจน์ เทียมเมือง	สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
นายวิชาญ ธีระสืบสกุล	สำนักงานเลขาธิการ
นายทวิศักดิ์ แป้นคุ้มญาติ	สำนักประชาสัมพันธ์
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร	สำนักประชาสัมพันธ์
นายพลวรรธน สายะเสวี	สำนักประชาสัมพันธ์

(วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย)



สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

เชิญชวนนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศเข้าร่วมกิจกรรม



ค่ายเยาวชนรู้งาน

สืบสานพระราชดำริ

รุ่นที่ 4



คุณลมับดีผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรม

- ศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า
- อายุ 18 - 25 ปี
- สมัครเป็นทีม ทีมละ 4 คน
- สามารถมาในพื้นที่ของศึกษาอยู่เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาเกี่ยวกับ อารามธรรมาคมฯ ทางรับปฎิบัติ
- มีอาจารย์ที่ปรึกษา หรือผู้แทนจากสถาบันการศึกษาประจำทีม ทีมละ 1 คน
- จัดทำโครงการ "เยาวชนอาสาสืบสานพระราชดำริ" ทีมละ 1 โครงการ



ร่วมส่งโครงการ

"เยาวชนอาสาสืบสานพระราชดำริ"

ชิงถ้วยรางวัลเกียรติยศ
จากองคมนตรี
พร้อมทุนค่าเงินโครงการ



กำหนดการจัดกิจกรรม

- ครั้งที่ 1** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดที่ 16 - พฤศจิกายน 2557
ณ ศูนย์ศึกษาการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.สกลนคร
- ครั้งที่ 2** ภาคใต้ จังหวัดที่ 15 - พฤศจิกายนที่ 17 กรกฎาคม 2557
ณ ศูนย์ศึกษาการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นราธิวาส
- ครั้งที่ 3** กรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออก พฤศจิกายน 6 - ตุลาคมที่ 8 สิงหาคม 2557
ณ ศูนย์ศึกษาการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นครบุรี
- ครั้งที่ 4** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พฤศจิกายน 20 - ตุลาคมที่ 22 สิงหาคม 2557
ณ ศูนย์นิเทศการเกษตรอินทรีย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ศรีสะเกษ
- ครั้งที่ 5** ภาคกลาง พฤศจิกายน 10 - ตุลาคมที่ 12 กันยายน 2557
ณ ศูนย์ศึกษาการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะเชิงเทรา
- ครั้งที่ 6** ภาคใต้ จังหวัดที่ 22 - พฤศจิกายน 24 กันยายน 2557
ณ โครงการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นครศรีธรรมราช
- ครั้งที่ 7** กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จังหวัดที่ 17 - พฤศจิกายน 19 พฤศจิกายน 2557
ณ ศูนย์ศึกษาการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ฉะบุรี
- ครั้งที่ 8** ภาคเหนือ พฤศจิกายน 17 - ตุลาคมที่ 19 ธันวาคม 2557
ณ ศูนย์ศึกษาการนิเทศกษัตริย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงใหม่



สอบถามรายละเอียด

ศูนย์ประสานงาน RDPB CAMP

☎ 02-503-9850-1, 088-240-1048

☎ 02-503-9826

สำนักงาน กปร.

☎ 02-447-8500 ต่อ 117

ติดตามข่าวสารและดาวน์โหลดใบสมัครได้ที่

🌐 www.rdpb.go.th / www.rdpbcamp.com

📘 www.facebook.com/rdpb.camp

🐦 twitter.com/rdpbcamp

📺 RDPBCAMP

✉ rdpbcamp@gmail.com

ไม่เสียค่าใช้จ่าย

